HRVATSKI SABOR

Na temelju članka 88. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O TRGOVINI

Proglašavam Zakon o trgovini, kojega je Hrvatski sabor donio na sjednici 15. srpnja 2008. godine.
Klasa 011-01/08-01/106
Urbroj: 71-05-03/1-08-2
Zagreb, 18. srpnja 2008.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Stjepan Mesić, v. r.

ZAKON

O TRGOVINI

I. OPĆE ODREDBE

Predmet uređenja

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuju uvjeti za obavljanje djelatnosti trgovine na domaćem tržištu, uvjeti za obavljanje trgovine s inozemstvom, zaštitne mjere pri uvozu i izvozu, mjere ograničavanja obavljanja trgovine, radno vrijeme u djelatnosti trgovine, mjere zabrane nepoštenog trgovanja te nadzor i upravne mjere.
Značenje izraza sadržanih u Zakonu
Članak 2.
U smislu ovoga Zakona pojedini izrazi imaju sljedeća značenja:
1. »Prodajni objekt« je prodavaonica, skladište, tržnica na veliko, tržnica na malo ili drugi oblici prodaje robe izvan prodavaonice.
2. »Prodavaonica« je posebno uređen prodajni objekt u kojem se obavlja djelatnost trgovine, a sastoji se od prodajnog prostora i pomoćnih prostorija.
3. »Specijalizirana prodavaonica« je prodavaonica koja pretežito prodaje jednu vrstu robe.
4. »Skladište« je prodajni objekt (otvoren, natkriven ili zatvoren) namijenjen za smještaj i čuvanje robe te za obavljanje ostalih aktivnosti skladištenja, odnosno prodajni objekt u kojem se obavlja trgovina.
5. »Radno vrijeme u djelatnosti trgovine« je dnevno i tjedno radno vrijeme u kojem su prodavaonice i drugi oblici trgovine otvoreni za kupce.
6. »Nabavna cijena« je jedinična cijena koštanja po kojoj se kupuju robe i usluge čiju

strukturu čine fakturirana cijena dobavljača umanjena za eventualne popuste i zavisni troškovi nabave koji su vezani uz konkretnu nabavu materijala i sredstava za rad.
7. »Direktna prodaja« je prodaja proizvoda kupcima izravno od proizvođača ili registriranog trgovca, na mjestu proizvodnje ili putem zastupnika, najčešće u njihovim domovima ili domovima drugih osoba te na ostalim mjestima izvan stalnih maloprodajnih mjesta.
8. »Blagdani« su svi blagdani određeni Zakonom o blagdanima, spomendanima i neradnim danima.
9. »Domaća proizvodnja« je proizvodnja iste ili izravno konkurentne robe na carinskom području Republike Hrvatske, koju čine svi proizvođači te robe ili proizvođači čija proizvodnja te robe čini pretežan dio njezine ukupne proizvodnje.
10. »Šteta« je značajno slabljenje položaja domaće proizvodnje, materijalna šteta domaćoj proizvodnji, prijetnja štete ili materijalno zaostajanje razvoja takve proizvodnje.
11. »Ista roba« je roba koja je po svojim svojstvima identična, ili ukoliko takve robe nema, druga roba koja nije identična po svojstvima, ali ima svojstva koja su većim dijelom slična.
12. »Ispitni postupak« je postupak kojim se utvrđuje postojanje, obujam i učinak uvoza koji se ispituje na domaću proizvodnju te uzročnu vezu između takvog uvoza i štete za domaću proizvodnju.
13. »Dampinški uvoz« je uvoz robe na carinsko područje Republike Hrvatske po cijeni nižoj od njezine stvarne vrijednosti.
14. »Subvencionirani uvoz« je uvoz na carinsko područje Republike Hrvatske robe koja je primila potporu u proizvodnji ili pri izvozu, posredno ili neposredno u zemlji podrijetla ili zemlji izvoza.

II. OBAVLJANJE TRGOVINE

Članak 3.

(1) Trgovina je, u smislu ovoga Zakona, gospodarska djelatnost kupnje i prodaje robe i/ili pružanja usluga u trgovini u svrhu ostvarivanja dobiti ili drugog gospodarskog učinka, na domaćem ili inozemnom tržištu.
(2) Trgovina se obavlja kao trgovina na veliko i kao trgovina na malo.
(3) Ako ovim Zakonom nije drugačije određeno, na ugovorne odnose u posredovanju u trgovini primijenit će se odredbe Zakona o obveznim odnosima.

Članak 4.

(1) Trgovac je, u smislu ovoga Zakona, pravna ili fizička osoba registrirana za obavljanje kupnje i prodaje robe i/ili pružanja usluga u trgovini.
(2) Trgovac obavlja djelatnost trgovine slobodno i pod jednakim uvjetima na tržištu, na način da se ne sprječava, ne ograničava i ne narušava tržišno natjecanje.
(3) Trgovac može, bez upisa u registar, obavljati i druge poslove u manjem opsegu, koji služe obavljanju djelatnosti trgovine, a koji se uobičajeno obavljaju uz djelatnost trgovine.

Članak 5.

(1) Osim trgovca iz članka 4. ovoga Zakona, djelatnost trgovine mogu obavljati i:
– nositelj i/ili član seljačkog gospodarstva ili obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva upisan u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava u skladu s posebnim propisima, kada svoje poljoprivredne proizvode prodaje na malo izvan prodavaonica na način iz članka 10. stavka 1. podstavka 1., 2., 5., 9. i 10. ovoga Zakona, kao i na tržnicama na veliko iz članka 7. stavka 3. ovoga Zakona,
– pravna ili fizička osoba koja nema obvezu upisa u Upisnik dobavljača sadnog materijala u skladu s posebnim propisima, kad poljoprivredni sadni materijal prodaje na malo izvan prodavaonica na način iz članka 10. stavka 1. podstavka 1., 2., 5., 9. i 12., kao i na tržnicama na veliko iz članka 7. stavka 3. ovoga Zakona,
– pravna ili fizička osoba koja posjeduje povlasticu za gospodarski ribolov na moru, povlasticu za gospodarski ribolov na slatkim vodama, povlasticu za uzgoj riba i drugih

morskih organizama i povlasticu za akvakulturu, kada ribe i druge morske organizme prodaje na malo izvan prodavaonica na način iz članka 10. stavka 1. podstavka 1., 4., 5., 9. i 11. ovoga Zakona, kao i na tržnicama na veliko ribom iz članka 7. stavka 6. ovoga Zakona,
– pravna ili fizička osoba upisana u Upisnik šumoposjednika, kad šumske proizvode prodaje na malo izvan prodavaonica na način iz članka 10. stavka 1. podstavka 1., 2., 5. i 9. ovoga Zakona, kao i na dražbama u skladu sa člankom 6. ovoga Zakona i tržnicama na veliko u skladu sa člankom 7. ovoga Zakona,
– zastupnik koji obavlja direktnu prodaju za registriranog trgovca ili proizvođača,
– pravna ili fizička osoba registrirana za obavljanje proizvodne djelatnosti, kad svoje proizvode prodaje na malo.
(2) Osobe iz stavka 1. podstavka 1., 2., 3., 4. i 6. ovoga članka mogu obavljati djelatnost trgovine ukoliko ispunjavaju uvjete iz članka 12. ovoga Zakona.

Dražbe

Članak 6.

(1) Dražba, kao poseban oblik prodaje robe, je organizirana prodaja robe najboljem kupcu na temelju javnog nadmetanja na određenom mjestu i u određeno vrijeme.
(2) Dražbe mogu biti stalne i povremene.
(3) Vlada Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vlada) uredbom će na prijedlog ministarstva nadležnog za gospodarstvo (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) za određenu robu propisati uvjete za organiziranje dražbe, način poslovanja te postupak prodaje robe putem dražbe.

Trgovina na veliko

Članak 7.

(1) Trgovina na veliko je kupnja robe radi daljnje prodaje profesionalnim korisnicima, odnosno drugim pravnim ili fizičkim osobama koje obavljaju neku registriranu ili zakonom određenu djelatnost.
(2) Trgovina na veliko obavlja se u prodajnim objektima, ako su za takav način prodaje ispunjeni uvjeti propisani ovim Zakonom i drugim propisima.
(3) Trgovina na veliko može se obavljati i na tržnicama na veliko.
(4) Trgovina na veliko može se obavljati i kao trgovina na veliko u tranzitu kada se kupnja i prodaja robe obavlja bez zadržavanja u skladištu trgovca na veliko.
(5) Za obavljanje trgovine na veliko u tranzitu nije potreban prodajni objekt.
(6) Vlada će na prijedlog Ministarstva uredbom propisati uvjete za organiziranje, način poslovanja te postupak prodaje ribe na tržnicama na veliko ribom.

Članak 8.

(1) Iznimno od članka 7. ovoga Zakona, Vlada će na prijedlog Ministarstva za određenu robu uredbom propisati uvjete za obavljanje trgovine na veliko samo u posebno uređenim i opremljenim skladištima.
(2) Uredbom iz stavka 1. ovoga članka određuju se posebni uvjeti za skladišta iz stavka 1. ovoga članka i uvjeti za skladištenje radi osiguravanja zaštite života i zdravlja ljudi i zaštite prirode i okoliša te postupak utvrđivanja propisanih uvjeta.

Trgovina na malo

Članak 9.

(1) Trgovina na malo je kupnja robe radi daljnje prodaje potrošačima za osobnu uporabu ili uporabu u kućanstvu, kao i profesionalnim korisnicima ako za tu prodaju nije potrebno ispunjavanje dodatnih minimalnih tehničkih i drugih uvjeta propisanih posebnim propisima.
(2) Trgovina na malo obavlja se u prodavaonicama ili izvan prodavaonica ako su za takav način prodaje ispunjeni uvjeti propisani ovim Zakonom i drugim propisima.
(3) Ako se u prodavaonici obavlja i neka druga djelatnost, prostor namijenjen toj djelatnosti mora biti vidljivo odvojen od dijela prodavaonice namijenjenog trgovačkoj djelatnosti.

(4) Trgovac može u svojoj prodavaonici dodatno obrađivati hranu tako da bude primjerena za uporabu.
(5) Trgovac ne smije potrošačima omogućiti konzumaciju hrane ili pića u prodavaonici iz stavka 4. ovoga članka.
(6) U prodavaonici ili ispred nje dopuštene su besplatne degustacije pojedinih vrsta robe.
(7) Ministar nadležan za gospodarstvo (u daljnjem tekstu: ministar) donijet će Pravilnik o klasifikaciji prodavaonica i drugih oblika trgovine na malo.
(8) Uvjete, način te vrstu robe koja se može prodavati u trgovini na malo u vojnim objektima propisat će pravilnikom ministar nadležan za obranu, uz prethodnu suglasnost ministra.
Članak 10.
(1) Trgovina na malo izvan prodavaonica je oblik trgovine na malo kada se prodaja roba i/ili usluga obavlja na neki od sljedećih načina:
– na štandovima i klupama na tržnicama na malo,
– na štandovima i klupama izvan tržnica na malo,
– na štandovima i klupama unutar trgovačkih centara, ustanova i sl.,
– putem kioska,
– pokretnom prodajom,
– prodajom na daljinu (prodaja putem kataloga, TV prodaja, prodaja putem interneta, prodaja putem telefona),
– direktnom prodajom putem zastupnika,
– prodaja putem automata,
– prigodnom prodajom (sajmovi, izložbe i sl.),
– u proizvodnim objektima seljačkih ili obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava,
– u proizvodnim objektima pravnih ili fizičkih osoba koje posjeduju povlasticu za akvakulturu ili povlasticu za uzgoj riba i drugih morskih organizama,
– u spremištima, trapilištima i sl. koja prodaju poljoprivredni sadni materijal.
(2) Na način iz stavka 1. ovoga članka ne može se prodavati roba ako je takav način prodaje zabranjen posebnim propisima.
(3) Prodaja robe na javno-prometnim površinama na štandovima i klupama izvan tržnica na malo, prodaja putem kioska, prodaja putem automata i prigodna prodaja, može se obavljati samo na mjestima koja svojom odlukom odredi predstavničko tijelo mjesno nadležnog grada ili općine.
(4) Prodaja robe na štandovima i klupama izvan tržnica na malo, prodaja putem kioska, prodaja putem automata i prigodna prodaja na površinama koje imaju pristup s javno-prometne površine može se obavljati samo na mjestima za koja je nadležno tijelo jedinice lokalne samouprave dalo odobrenje.
(5) Nadležno tijelo jedinice lokalne samouprave propisat će vanjski izgled prodajnog objekta iz stavka 3. odnosno stavka 4. ovoga članka vodeći računa o lokalnim ambijentalnim značajkama.
Članak 11.
(1) U trgovini na malo zabranjuje se prodaja alkoholnih pića i drugih pića koja sadrže alkohol osobama mlađim od 18 godina.
(2) Na svim prodajnim mjestima na kojima se prodaju alkoholna pića i pića koja sadrže alkohol mora biti istaknuta oznaka o zabrani njihove prodaje osobama mlađim od 18 godina.
(3) Stavak 1. i 2. ovoga članka odgovarajuće se primjenjuje i na duhan i duhanske proizvode u skladu s posebnim propisima.
(4) Prodavač mora uskratiti prodaju robe iz stavka 1. i 3. ovoga članka kupcu ako procijeni da je mlađi od 18 godina, a kupac dobrovoljno ne dokaže da nije mlađi od 18 godina davanjem na uvid prodavaču neke od osobnih isprava.
III. UVJETI ZA OBAVLJANJE TRGOVINE

Članak 12.
(1) Za obavljanje trgovine moraju biti ispunjeni sljedeći uvjeti:
– minimalni tehnički uvjeti kojima moraju udovoljavati prodajni objekti, oprema i sredstva pomoću kojih se obavlja trgovina te drugi uvjeti propisani posebnim propisom s obzirom na oblik i način obavljanja trgovine,
– opći sanitarni i zdravstveni uvjeti i uvjeti sukladni propisima o hrani kojima moraju udovoljavati prodajni objekti, oprema, sredstva i osobe koje neposredno posluju s robom, koja može utjecati na zdravlje ljudi, sukladno posebnim propisima.
(2) Ministar će u suglasnosti s ministrom nadležnim za zdravstvo, ministrom nadležnim za poljoprivredu i ministrom nadležnim za graditeljstvo pravilnikom propisati uvjete iz stavka 1. podstavka 1. ovoga članka.
(3) Pravilnikom iz stavka 2. ovoga članka određuju se minimalni uvjeti koje moraju ispunjavati prodajni objekti, oprema i sredstva u prodajnim objektima trgovine na veliko i trgovine na malo, uvjeti koji se odnose na vanjske površine prodajnog objekta, uvjeti za prodaju robe izvan prodavaonica, postupak utvrđivanja uvjeta, kao i vrsta robe koja se ne može prodavati izvan prodavaonica.
(4) Ministar će pravilnikom propisati posebne uvjete za obavljanje poslova direktne prodaje putem zastupnika.
Članak 13.
(1) Zahtjev za izdavanje rješenja o ispunjavanju uvjeta za obavljanje djelatnosti trgovine iz članka 12. stavka 1. ovoga Zakona podnosi se mjesno nadležnom uredu državne uprave u županiji, odnosno gradskom uredu Grada Zagreba nadležnom za gospodarstvo prema mjestu gdje se nalazi prodajni objekt i mora sadržavati sljedeće podatke i dokaze:
– o pravu korištenja poslovnog prostora,
– da prodajni objekt ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju ovoga Zakona te druge uvjete propisane posebnim propisima.
(2) Ispunjavanje uvjeta iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje mjesno nadležni ured državne uprave u županiji, odnosno gradski ured Grada Zagreba nadležan za gospodarstvo.
(3) Ako mjesno nadležni ured državne uprave u županiji, odnosno gradski ured Grada Zagreba nadležan za gospodarstvo utvrdi da su ispunjeni uvjeti iz stavka 1. ovoga članka donijet će, u roku od 30 dana od dana uredno podnesenog zahtjeva, rješenje da prodajni objekt, oprema i sredstva pomoću kojih se obavlja trgovina udovoljavaju minimalnim tehničkim, općim sanitarnim i zdravstvenim uvjetima i uvjetima sukladno propisima o hrani za obavljanje registrirane djelatnosti trgovine te drugim uvjetima propisanim posebnim propisima, a sukladno ovom Zakonu i propisima donesenim na temelju ovoga Zakona.
(4) Mjesno nadležni ured državne uprave u županiji, odnosno gradski ured nadležan za gospodarstvo Grada Zagreba dostavit će rješenje iz stavka 3. ovoga članka nadležnoj ispostavi područnog ureda Porezne uprave, nadležnoj ispostavi područne jedinice Državnog inspektorata, nadležnoj sanitarnoj inspekciji, Državnom zavodu za statistiku te Ministarstvu.
(5) Djelatnost trgovine ne može se započeti obavljati prije nego što mjesno nadležni ured državne uprave u županiji, odnosno gradski ured Grada Zagreba nadležan za gospodarstvo izda rješenje da prodajni objekt, oprema i sredstva pomoću kojih se obavlja trgovina ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju ovoga Zakona te druge uvjete propisane posebnim propisima.
(6) U prodajnom objektu se ne smije obavljati oblik trgovine za koji mjesno nadležni ured državne uprave u županiji, odnosno gradski ured Grada Zagreba nadležan za gospodarstvo nije izdao rješenje.
(7) Ako se utvrdi da je prodajni objekt prestao ispunjavati neki od uvjeta navedenih u stavku 1. ovoga članka, mjesno nadležni ured državne uprave u županiji, odnosno gradski ured Grada Zagreba nadležan za gospodarstvo donijet će rješenje o prestanku važenja rješenja iz stavka 3.

ovoga članka.
(8) Iznimno od stavka 6. ovoga članka djelatnost trgovine izvan prodajnog objekta može se obavljati povremeno (za vrijeme trajanja manifestacija, sajmova, prigodnih priredbi i sl.) sukladno sanitarnim propisima.
Članak 14.
(1) Ministarstvo u postupku izdavanja lokacijske dozvole određuje posebne uvjete za obavljanje trgovine u određenim vrstama prodajnih objekata.
(2) Vrste prodajnih objekata i kriterije za određivanje posebnih uvjeta za obavljanje trgovine iz stavka 1. ovoga članka određuje Vlada uredbom na prijedlog Ministarstva i Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva.
Članak 15.
(1) Osobe koje su na temelju ugovora o radu zaposlene u trgovačkom društvu ili obrtu registriranom za obavljanje djelatnosti trgovine na radnim mjestima prodavača, blagajnika ili trgovačkog poslovođe, moraju ispunjavati poseban uvjet stručne spreme.
(2) Posebne uvjete za obavljanje poslova iz stavka 1. ovoga članka propisuje ministar pravilnikom uz prethodno mišljenje Hrvatske obrtničke komore i Hrvatske gospodarske komore.
Članak 16.
(1) Trgovac mora nadležnom inspektoru i drugoj ovlaštenoj osobi osigurati podatke o stanju robe u prodajnom objektu na temelju isprava iz kojih se može spoznati poslovni događaj. Isprave o robi u prodajnom objektu moraju imati osobito podatke o:
– imenu ili nazivu dobavljača,
– broju i nadnevku isprave o zaduženju ili razduženju robe,
– nazivu, mjernoj jedinici i količini robe,
– prodajnoj cijeni robe,
– promjeni prodajne cijene robe.
(2) Ako se podaci o stanju robe iz stavka 1. ovoga članka ne vode u prodajnom objektu, trgovac je dužan dostaviti navedene podatke najkasnije 24 sata nakon zahtjeva nadležnog inspektora i druge ovlaštene osobe.
IV. UVJETI ZA OBAVLJANJE TRGOVINE S INOZEMSTVOM
Članak 17.
Trgovina s inozemstvom obavlja se na temelju ugovora između trgovca sa sjedištem u Republici Hrvatskoj i osoba sa sjedištem u inozemstvu sukladno propisima Republike Hrvatske te međunarodnim sporazumima i ugovorima.
1. Izvoz i uvoz robe i usluga
Članak 18.
(1) Izvoz, odnosno uvoz robe i usluga obavljen je kada je roba ocarinjena i kada je roba prešla carinsku crtu, odnosno kada je usluga pružena. Danom izvoza, odnosno uvoza robe, smatra se dan kada je roba ocarinjena.
(2) Trgovina uslugama s inozemstvom, u smislu ovoga Zakona, je pružanje usluga:
– s područja Republike Hrvatske na područje druge države, odnosno s područja druge države na područje Republike Hrvatske,
– domaće pravne ili fizičke osobe stranoj osobi na području Republike Hrvatske,
– domaće pravne ili fizičke osobe putem komercijalne prisutnosti u drugoj državi, odnosno strane osobe putem komercijalne prisutnosti u Republici Hrvatskoj,
– domaće fizičke osobe na područje druge države, odnosno strane fizičke osobe na području Republike Hrvatske.
(3) Izvoznik je, u smislu ovoga Zakona, trgovac te druga pravna ili fizička osoba koja radi obavljanja registrirane djelatnosti izvozi robu i usluge iz zemlje.
(4) Uvoznik je, u smislu ovoga Zakona, trgovac te druga pravna ili fizička osoba koja radi

obavljanja registrirane djelatnosti uvozi robu i usluge u zemlju.
2. Uvjeti koje mora ispunjavati roba pri uvozu
Članak 19.
(1) Roba koja se uvozi ili privremeno uvozi mora glede zdravstvene, veterinarske ili fitosanitarne ispravnosti udovoljavati uvjetima koji su propisani u Republici Hrvatskoj.
(2) Roba koja se uvozi može biti stavljena na tržište ako je sukladna s propisanim zahtjevima, označena u skladu s odgovarajućim propisima te ako su za robu osigurane propisane isprave o sukladnosti.
(3) Motorna vozila koja se uvoze u Republiku Hrvatsku moraju biti tehnički ispravna u skladu s propisima o tehničkoj ispravnosti vozila na cestama, a prije njihovog stavljanja na tržište ili prve registracije u Republici Hrvatskoj moraju odgovarati propisanim zahtjevima o homologaciji.
(4) Trgovac koji uvozi motorna vozila i druga vozila, njihove dijelove i tehničke proizvode, dužan je osigurati jamstveni list, popis servisa, kao i rezervne dijelove pri stavljanju te robe na hrvatsko tržište.
Članak 20.
Za robu čija svojstva zahtijevaju posebno rukovanje i čuvanje, a za koju su propisani posebni uvjeti za obavljanje trgovine na veliko na domaćem tržištu, sukladno članku 8. ovoga Zakona, Vlada može odrediti iste uvjete i za uvoz te robe.
3. Provoz robe
Članak 21.
Vlada na prijedlog nadležnog ministarstva, u skladu s posebnim propisima i međunarodnim konvencijama, može zabraniti provoz određene robe kroz carinsko područje Republike Hrvatske ili propisati uvjete pod kojima se takva roba može prevoziti u tranzitu, radi sprječavanja ugrožavanja života i zdravlja ljudi i očuvanja i zaštite prirode i okoliša.
4. Isprave koje prate robu pri izvozu i uvozu
Članak 22.
(1) Pravila o podrijetlu robe i način izdavanja potvrda o podrijetlu robe utvrđuju se carinskim propisima i međunarodnim ugovorima koje je sklopila Republika Hrvatska.
(2) Potvrde o hrvatskom podrijetlu robe izdaje Hrvatska gospodarska komora, a potvrde o povlaštenom podrijetlu robe Ministarstvo financija – Carinska uprava.
(3) Kad je propisima strane države, međunarodnim sporazumom ili propisom Republike Hrvatske predviđeno da robu pri izvozu i uvozu moraju pratiti određene potvrde, odnosno određene ovjerene isprave, takve potvrde izdaje ili ovjerava Ministarstvo, osim za pojedine robe za koje se potvrde, odnosno određene isprave izdaju ili ovjeravaju u upravnom postupku sukladno posebnim propisima Republike Hrvatske.
5. Izvoz i uvoz bez naplate i plaćanja protuvrijednosti
Članak 23.
(1) Izvoznik može izvoziti robu i usluge bez naplate protuvrijednosti, a uvoznik uvoziti robu i usluge bez plaćanja protuvrijednosti:
– ako je to u svezi s obavljanjem njegove gospodarske djelatnosti i ako roba koja se izvozi, odnosno uvozi ne služi za daljnju prodaju ili
– ako je to predviđeno međunarodnim ugovorima i konvencijama.
(2) Bez naplate, odnosno plaćanja protuvrijednosti, mogu slati, odnosno primati robu te pružati i koristiti usluge u humanitarne, obrazovne, znanstvene, prosvjetne, kulturne, zdravstvene, socijalne, športske, vjerske i druge slične svrhe, udruge, zaklade odnosno ustanove registrirane za te djelatnosti.
(3) Izvoz i uvoz, odnosno slanje i primanje robe te pružanje i korištenje usluga iz stavka 1. podstavka 2. i stavka 2. ovoga članka obavlja se slobodno.
(4) Nadležnoj carinarnici, uz carinsku deklaraciju, podnosi se dokaz o izvozu bez naplate,

odnosno uvozu bez plaćanja protuvrijednosti te izjava odgovorne osobe kod izvoznika, odnosno uvoznika, da se radi o izvozu i uvozu bez naplate, odnosno plaćanja protuvrijednosti, odnosno dokaz o pozivu na međunarodni ugovor.

PRIVREMENI IZVOZ I UVOZ

Članak 24.

(1) Roba se može privremeno izvoziti i uvoziti u skladu s ovim Zakonom i carinskim propisima, posebnim zakonima i na temelju njih donesenim propisima i međunarodnim konvencijama i ugovorima.

(2) Na robu koja se privremeno izvozi, odnosno uvozi, primjenjuju se odredbe ovoga Zakona te posebnih zakona i na temelju njih donesenih propisa, a carinski postupak provodi se u skladu sa carinskim propisima.

Članak 25.

(1) Iznimno od članka 24. stavka 2. ovoga Zakona na privremeni izvoz i uvoz robe ne odnose se odredbe o kontingentima iz ovoga Zakona niti zabrane ili druga ograničenja izvoza i uvoza određena iz gospodarskih razloga.

(2) Ako je za robu koja se privremeno izvozi ili uvozi propisana dozvola na temelju ovoga Zakona ili posebnih zakona, roba se privremeno izvozi ili uvozi uz dozvolu ili drugu odgovarajuću ispravu.

POSEBNI OBLICI TRGOVINE S INOZEMSTVOM

1. Poslovi posredovanja u trgovini s inozemstvom

Članak 26.

(1) Trgovac može slobodno kupovati robu u inozemstvu i tu robu uvoziti ili privremeno uvoziti radi ponovnog izvoza, odnosno robu kupljenu u inozemstvu neposredno prodavati u inozemstvu (poslovi posredovanja), sukladno ograničenjima propisanim posebnim propisima.

(2) Vlada na prijedlog Ministarstva, može ograničiti obavljanje poslova iz stavka 1. ovoga članka, odnosno propisati potanje uvjete za njihovo obavljanje, osobito ako država iz koje se roba kupuje ili država u koju se roba prodaje, to izričito zahtijeva ili ako ocijeni da su ti poslovi protivni sklopljenim međunarodnim ugovorima, ili da nanose ili prijete nanošenjem štete gospodarstvu Republike Hrvatske, odnosno predstavljaju opasnost po prirodu i okoliš ili onečišćuju prirodu i okoliš u Republici Hrvatskoj, ili ugrožavaju izvršavanje međunarodnih obveza Republike Hrvatske.

2. Malogranični izvoz i uvoz i susjedni prekomorski promet

Članak 27.

(1) Malogranični izvoz i uvoz i susjedni prekomorski promet, izvoznik, odnosno uvoznik može obavljati sukladno ovom Zakonu, posebnim zakonima, sklopljenim međudržavnim ugovorima, carinskim propisima te propisima donesenim na temelju ovoga Zakona.

(2) Malogranično i susjedno prekomorsko područje u smislu ovoga Zakona je područje utvrđeno međudržavnim ugovorom.

(3) Poslove izvoza i uvoza robe i usluga u malograničnom i susjednom prekomorskom prometu može obavljati izvoznik, odnosno uvoznik sa sjedištem u području iz stavka 2. ovoga članka.

3. Prodaja strane robe s carinskog skladišta

Članak 28.

(1) Posebni oblik trgovine s inozemstvom je i prodaja strane robe s carinskog skladišta.

(2) Uvjeti za osnivanje i poslovanje carinskih skladišta te posebne oblike carinskoga postupanja pri prodaji robe s carinskog skladišta uređuju se carinskim propisima.

TRGOVINSKI ZAŠTITNI MEHANIZMI

1. Mjere zaštite domaće proizvodnje od prekomjernog uvoza

Članak 29.

(1) Ako se u kratkom razdoblju poveća uvoz određene robe, u apsolutnim količinama ili

relativno u odnosu na domaću proizvodnju i ako takav uvoz nanosi štetu ili prijeti nanošenjem štete domaćoj proizvodnji iste robe, Vlada će poduzeti odgovarajuće mjere zaštite domaće proizvodnje od prekomjernog uvoza s ciljem otklanjanja šteta i poremećaja nastalih takvim uvozom.
(2) Mjere zaštite domaće proizvodnje iz stavka 1. ovoga članka primjenjivat će se na svu robu koja se uvozi neovisno o zemlji podrijetla ili zemlji uvoza.
(3) Mjere zaštite domaće proizvodnje iz stavka 1. ovoga članka su količinsko ograničenje uvoza određene robe (kontingent) ili povećanje carine za određenu robu.
(4) Mjere zaštite domaće proizvodnje od prekomjernog uvoza provode se sukladno međunarodnim obvezama Republike Hrvatske.

Članak 30.

(1) Mjere zaštite domaće proizvodnje iz članka 29. ovoga Zakona mogu se poduzeti samo ako se u ispitnom postupku dokaže uzročna veza između povećanog uvoza određene robe i štete, odnosno mogućnosti nastanka štete za domaću proizvodnju.
(2) Ako se u ispitnom postupku utvrdi da su štetu domaćoj proizvodnji prouzročili drugi čimbenici, a ne povećani uvoz određene robe, ostvaren u istom razdoblju, neće se propisivati mjere iz članka 29. ovoga Zakona.

Članak 31.

(1) Zahtjev za pokretanje ispitnog postupka podnosi bilo koja fizička ili pravna osoba odnosno gospodarsko udruženje koje djeluje u ime domaće proizvodnje.
(2) Ako Ministarstvo utvrdi da su zahtjev podnijeli proizvođači iz stavka 1. ovoga članka ili osoba koju su oni ovlastili za podnošenje zahtjeva, provest će ispitni postupak.
(3) Način i kriterije za provedbu ispitnog postupka propisuje Vlada propisom iz članka 35. ovoga Zakona.

Članak 32.

Odluka o pokretanju ispitnog postupka objavljuje se u »Narodnim novinama«.

Članak 33.

(1) Ako kao mjeru zaštite iz članka 29. ovoga Zakona Vlada propiše količinsko ograničenje uvoza određene robe (kontingent) iz članka 36. ovoga Zakona, opseg tog kontingenta za određenu robu ne smije biti manji od prosječnoga godišnjeg uvoza te robe ostvarenog u proteklom trogodišnjem razdoblju, osim u slučaju potrebe otklanjanja ili sprječavanja nastanka štete.
(2) Ako se raspodjela utvrđenog kontingenta obavlja između više zemalja, Vlada može sa zemljama članicama Svjetske trgovinske organizacije, osobito zainteresiranima za izvoz te robe u Republiku Hrvatsku, usuglasiti način raspodjele kontingenata i njihove udjele u toj raspodjeli. Ako utvrdi da takav način raspodjele kontingenta nije prikladan, utvrđen opseg kontingenta raspodijelit će se razmjerno udjelima zemalja izvoznica u ukupnom uvozu određene robe u Republiku Hrvatsku u promatranom razdoblju, vodeći pritom računa i o drugim bitnim čimbenicima, koji su utjecali ili mogu utjecati na uvoz te robe.
(3) Iznimno od odredbe stavka 2. ovoga članka Vlada može izmijeniti način raspodjele kontingenata ako:
– uvoz iz određene zemlje članice Svjetske trgovinske organizacije poraste nesrazmjerno ukupnom povećanju uvoza određene robe u promatranom razdoblju,
– postoje opravdani razlozi za odstupanje i
– su uvjeti za odstupanje jednaki prema svim dobavljačima određene robe.

Članak 34.

(1) U iznimnim okolnostima, kad bi odgoda poduzimanja mjera zaštite iz članka 29. ovoga Zakona prouzročila teško otklonjivu štetu domaćoj proizvodnji, Vlada može, na prijedlog Ministarstva propisati privremene mjere zaštite, ako utvrdi postojanje pouzdanih pokazatelja da je povećani uvoz nanio štetu ili da prijeti nanošenjem štete domaćoj proizvodnji.

(2) Kao privremenu mjeru zaštite iz stavka 1. ovoga članka, Vlada može propisati zaštitnu pristojbu u obliku povećanja carine za određenu robu.
Članak 35.
Način provedbe, primjenu, trajanje te ponovno uvođenje mjera zaštite iz članka 29. – 34. ovoga Zakona propisuje Vlada uredbom na prijedlog Ministarstva.
2. Kontingenti
Članak 36.
(1) Vlada može odrediti količinsko ograničenje uvoza određivanjem uvoznog kontingenta, radi otklanjanja poremećaja u platnoj bilanci Republike Hrvatske i radi provedbe mjera iz članka 29. ovoga Zakona.
(2) Vlada može odrediti količinsko ograničenje izvoza određivanjem izvoznog kontingenta za određenu robu radi zaštite neobnovljivih prirodnih bogatstava Republike Hrvatske, ako se istodobno odgovarajućim mjerama ograničava i trgovina tom robom u Republici Hrvatskoj.
(3) Količinsko ograničavanje uvoza i izvoza iz stavka 1. i 2. ovoga članka provodi se sukladno međunarodnim obvezama Republike Hrvatske.
Članak 37.
(1) Robu za koju se pri uvozu i izvozu određuje kontingent propisuje Vlada uredbom na prijedlog Ministarstva.
(2) Kontingentima se određuje opseg izvoza i uvoza određene robe najduže za razdoblje do jedne godine.
(3) Propis kojim se određuje opseg kontingenata iz stavka 2. ovoga članka, Vlada je dužna donijeti do 1. studenoga tekuće godine za iduću godinu.
Članak 38.
(1) Propisom iz članka 37. stavka 3. ovoga Zakona, Vlada određuje, osim opsega kontingenata za izvoz i uvoz robe, kriterije, rokove i uvjete za raspodjelu kontingenata.
(2) Raspodjelu kontingenata iz stavka 1. ovoga članka obavlja Ministarstvo.
(3) Raspodjela kontingenata iz stavka 1. ovoga članka obavlja se putem javnog natječaja. Natječaj se mora objaviti najmanje 15 dana prije raspodjele kontingenata u javnim glasilima.
(4) Pri raspodjeli kontingenata osigurava se najmanje 10% za dodatnu raspodjelu za potrebe nove proizvodnje čije se potrebe nisu mogle predvidjeti pri redovitoj raspodjeli kontingenata.
(5) Carinska uprava Republike Hrvatske dužna je jedanput godišnje dostaviti Ministarstvu podatke o izvozu i uvozu robe na temelju kontingenata.
Članak 39.
Ministarstvo može iznimno pojedinim gospodarskim subjektima odobriti uvoz i izvoz robe iznad kontingenta utvrđenog i raspodijeljenog na način iz članka 36. ovoga Zakona, i to za:
– uvoz robe radi zamjene za robu uništenu djelovanjem više sile,
– uvoz opreme na temelju kredita međunarodnih financijskih institucija,
– izvoz robe, ako se time ne remeti opskrba na domaćem tržištu.
3. Izuzeća od primjene kontingenata
Članak 40.
(1) Neovisno o propisanom kontingentu slobodan je uvoz, odnosno izvoz:
– opreme radi zamjene za opremu uništenu djelovanjem više sile ili u prometnoj nezgodi, koja se nabavlja na temelju reosiguranja,
– opreme koja predstavlja ulog strane osobe ili povećanje toga uloga, a koja se uvozi na temelju ugovora o osnivanju, odnosno ulaganju,
– opreme i sredstava preostalih nakon smanjivanja opsega poslovanja, odnosno nakon likvidacije tvrtke u inozemstvu uz dokaz da su bila u uporabi u tvrtki osnovanoj u inozemstvu,
– rezervnih dijelova za održavanje ranije uvezene opreme kao i dijelova već uvezene opreme i trajnih potrošnih dobara,
– opreme, dijelova opreme i materijala radi ugradnje u opremu namijenjenu investicijskom

objektu u inozemstvu sukladno ugovoru o izvođenju investicijskih radova, koji će se nakon roka potrebnog za kompletiranje opreme ili radi ugradnje izvesti u inozemstvo,
– opreme i rezervnih dijelova za tu opremu kupljenih u inozemstvu, kojima se izvoznik, odnosno uvoznik koristio tijekom izvođenja investicijskih radova u inozemstvu,
– komercijalnih uzoraka i drugih prigodnih predmeta koji se uvoze bez plaćanja protuvrijednosti.
(2) Robu iz stavka 1. podstavka 6. ovoga članka uvoznik može slobodno uvesti nakon završetka investicijskih radova u inozemstvu uz predočenje dokaza o kupnji te robe te uz posebnu izjavu da su oprema i rezervni dijelovi za tu opremu upotrijebljeni isključivo za izvođenje investicijskih radova u inozemstvu.
Članak 41.
(1) Izvoznik, odnosno uvoznik, može slobodno sukladno sklopljenom ugovoru o izvozu i uvozu, izvoziti i uvoziti robu radi zamjene za ranije isporučenu robu za koju je tijekom jamstvenog roka ili ako taj rok nije ugovoren, utvrđeno da nije ispravna ili da ne udovoljava ugovorenim uvjetima.
(2) Roba za koju izvoznik, odnosno uvoznik utvrdi da nije isporučena s glavnom pošiljkom može se slobodno izvesti, odnosno uvesti.
(3) Pri izvozu, odnosno uvozu robe iz stavka 1. i 2. ovoga članka izvoznik, odnosno uvoznik dužan je nadležnoj carinarnici predočiti ugovor, kao i druge dokaze da se radi o zamjeni za ranije isporučenu robu, odnosno o robi koja nije isporučena s glavnom pošiljkom.
Članak 42.
(1) Vlada može, osim količinskog ograničenja uvoza iz članka 36. stavka 1. ovoga Zakona, odrediti i uvođenje uvozne pristojbe u obliku carine, radi otklanjanja poremećaja u platnoj bilanci Republike Hrvatske.
(2) Uvozne pristojbe iz stavka 1. ovoga članka Vlada će postupno ublažiti kako se uvjeti poboljšavaju, odnosno ukinuti kada uvjeti više ne opravdavaju njihovo uvođenje ili provedbu.
4. Antidampinške mjere
Članak 43.
(1) Ako se roba uvozi na carinsko područje Republike Hrvatske po cijeni nižoj od njezine stvarne vrijednosti (dampinški uvoz), i ako se u ispitnom postupku, koji provodi Ministarstvo, utvrdi da takav uvoz nanosi ili prijeti nanošenjem štete domaćoj proizvodnji, Vlada će propisati antidampinšku pristojbu na uvoz te robe.
(2) Antidampinška pristojba može se propisati zbog otklanjanja učinaka dampinga za robu čije puštanje u slobodan promet na carinsko područje Republike Hrvatske uzrokuje štetu ili prijetnju štetom.
(3) Antidampinška pristojba propisuje se nakon provedenog ispitnog postupka kojim se utvrđuje postojanje dampinškog uvoza, štete nastale takvim uvozom te uzročne veze između takvog uvoza i štete za domaću proizvodnju.
Članak 44.
(1) Zahtjev za propisivanjem antidampinške pristojbe podnosi bilo koja fizička ili pravna osoba odnosno trgovinsko ili gospodarsko udruženje koje djeluje u ime domaće proizvodnje.
(2) Ako Ministarstvo utvrdi da su zahtjev podnijeli proizvođači iz stavka 1. ovoga članka ili osoba koju su oni ovlastili za podnošenje zahtjeva, provest će ispitni postupak.
Članak 45.
Način provedbe članka 43. i 44. propisuje Vlada uredbom na prijedlog Ministarstva.
5. Kompenzacijske mjere
Članak 46.
(1) Kompenzacijska pristojba može se propisati zbog otklanjanja učinka subvencioniranog uvoza, odnosno subvencije koja je odobrena izravno ili neizravno za proizvodnju, izvoz ili prijevoz robe u zemlji podrijetla ili zemlji izvoza za robu čije puštanje u slobodan promet na

carinsko područje Republike Hrvatske uzrokuje štetu ili prijetnju štetom.
Članak 47.
(1) Zahtjev za propisivanjem kompenzacijske pristojbe podnosi bilo koja fizička ili pravna osoba odnosno trgovinsko ili gospodarsko udruženje koje djeluje u ime domaće proizvodnje.
(2) Ako Ministarstvo utvrdi da su zahtjev podnijeli proizvođači iz stavka 1. ovoga članka ili osoba koju su oni ovlastili za podnošenje zahtjeva, provest će ispitni postupak.
Članak 48.
Način provedbe članka 46. i 47. propisuje Vlada uredbom na prijedlog Ministarstva.
6. Dozvole za izvoz i uvoz robe
Članak 49.
(1) Radi izvršavanja međunarodnih ugovora, osiguranja državne sigurnosti, zaštite života i zdravlja ljudi, životinja i biljaka te zaštite prirode, okoliša i neobnovljivih prirodnih bogatstva Republike Hrvatske, zaštite javnog morala, nadzora izvoza i uvoza kulturnih dobara i kulturnih predmeta sukladno posebnim propisima i pojedinih plemenitih kovina, određena se roba može izvoziti i uvoziti na temelju dozvola.
(2) Robu koja se izvozi i uvozi na temelju dozvola te postupak izdavanja dozvola propisuje Vlada uredbom na prijedlog Ministarstva.
Članak 50.
Dozvole za izvoz i uvoz robe iz članka 49. ovoga Zakona izdaje Ministarstvo, odnosno drugo tijelo sukladno posebnim propisima.
7. Certifikat za izvoz i uvoz
Članak 51.
(1) Izvoz neobrađenih dijamanata iz Republike Hrvatske prati certifikat koji je izdalo Ministarstvo i ovjerila nadležna ispostava Carinske uprave Republike Hrvatske.
(2) Uvoz neobrađenih dijamanata na carinsko područje Republike Hrvatske prati certifikat izdan od strane nadležnih tijela zemlje izvoznice, a ovjerava ga nadležna ispostava Carinske uprave Republike Hrvatske.
(3) Vlada na prijedlog Ministarstva uredbom propisuje nadzor uvoza i izvoza neobrađenih dijamanata.
OSNIVANJE STRANIH PREDSTAVNIŠTAVA U REPUBLICI HRVATSKOJ
Članak 52.
(1) Strane osobe koje obavljaju gospodarsku djelatnost, mogu osnovati predstavništvo u Republici Hrvatskoj.
(2) Osobe iz stavka 1. ovoga članka mogu otvoriti jedan ili više ogranaka predstavništva u Republici Hrvatskoj.
(3) Predstavništvo nije pravna osoba i poslove obavlja po nalogu strane osobe koja ga je osnovala.
(4) Predstavništvo ne može obavljati gospodarsku djelatnost nego samo poslove istraživanja tržišta i predstavljanja strane osobe koja ga je osnovala.
(5) Prije otvaranja predstavništva u Republici Hrvatskoj osoba iz stavka 1. ovoga članka dužna je predstavništvo upisati u Registar predstavništva stranih osoba koji se vodi u Ministarstvu.
(6) Vlada na prijedlog Ministarstva uredbom propisuje uvjete za osnivanje i rad predstavništva stranih osoba u Republici Hrvatskoj.
PRAVA FIZIČKIH OSOBA PRI UVOZU I IZVOZU
Članak 53.
(1) Domaće i strane fizičke osobe mogu slobodno unositi i primati iz inozemstva, odnosno iznositi i slati u inozemstvo predmete osobne prtljage, hranu i predmete za osobne potrebe i potrebe članova svoje obitelji, predmete za potrebe svog domaćinstva i životinje, u količinama koje nisu namijenjene preprodaji. Predmeti naslijeđeni u inozemstvu mogu se

slobodno unositi, a iznositi – uz uvjet uzajamnosti. Predmeti predviđeni međudržavnim ugovorima mogu se slobodno unositi i iznositi u skladu s tim ugovorima.
(2) Uvjet uzajamnosti iz stavka 1. ovoga članka ne odnosi se na naslijeđene predmete državljana zemalja članica Svjetske trgovinske organizacije (WTO).
(3) Domaće i strane fizičke osobe mogu iznositi i slati u inozemstvo robu, odnosno kulturna dobra i kulturne predmete prema posebnim propisima samo na temelju suglasnosti ministarstva nadležnog za kulturu.
(4) Fizičke osobe koje radi preseljenja uvoze opremu namijenjenu za obavljanje djelatnosti, istu mogu uvoziti u skladu s carinskim propisima.
(5) Ukoliko se radi o zaštićenim divljim svojtama te njihovim dijelovima i derivatima radnje iz stavka 1. ovoga članka, mogu se obavljati samo uz prethodno dopuštenje tijela nadležnog za poslove zaštite prirode.
Članak 54.
(1) Domaće i strane fizičke osobe koje dolaze privremeno u Republiku Hrvatsku, odnosno odlaze privremeno u inozemstvo, mogu privremeno uvoziti, unositi ili primati iz inozemstva, odnosno privremeno izvoziti, iznositi ili slati u inozemstvo predmete koji su im potrebni za vrijeme privremenog boravka u Republici Hrvatskoj, odnosno u inozemstvu u skladu s ovim Zakonom, carinskim propisima, posebnim propisima o zaštiti prirode i kulturnih dobara, međunarodnim konvencijama i ugovorima.
(2) Predmeti iz stavka 1. ovoga članka mogu se uporabiti samo za namjene zbog kojih su privremeno uvezeni, uneseni ili primljeni, odnosno izvezeni, izneseni ili poslani.
V. OGRANIČENJA OBAVLJANJA TRGOVINE
Članak 55.
(1) Vlada može posebnim propisom privremeno ograničiti obavljanje trgovine u slučaju:
– prirodnih i drugih nepogoda u Republici Hrvatskoj, kada nastane ili bi mogao nastati osjetni poremećaj u trgovini, poremećaj u opskrbi pučanstva ili poremećaj na drugim područjima koja ugrožavaju siguran i zdrav život građana,
– značajnijih poremećaja na domaćem tržištu radi pomanjkanja robe nužno potrebne za proizvodnju, preradu i za život građana,
– u slučaju ratnog stanja i neposredne ugroženosti, neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske,
– potrebe osiguranja proizvoda, sirovina i reprodukcijskog materijala od posebnoga strateškog značaja za obranu Republike Hrvatske,
– provedbe obveza utvrđenih rezolucijama Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda.
(2) Vlada će propisati ograničenja obavljanja trgovine u slučaju iz stavka 1. ovoga članka, samo ako poremećaj nije moguće otkloniti drugim mjerama ili ako potrebe nije moguće podmiriti iz robnih zaliha, uvozom ili drugim mjerama gospodarske politike.
Članak 56.
U slučajevima iz članka 55. stavka 1. ovoga Zakona, Vlada može propisati:
– ograničenje trgovine pojedinom robom ili posebne uvjete za trgovinu pojedinom robom,
– ograničenje uvoza ili izvoza pojedine robe ili posebne uvjete za uvoz ili izvoz pojedine robe,
– zabranu trgovcu da obavlja trgovinu pojedinom robom,
– obvezu trgovcu pribavljanja i prodaje određene vrste i količine pojedine robe te prodaju robe određenim utvrđenim potrošačima po propisanom redoslijedu,
– obvezu pojedinim trgovcima čuvanja određene količine i vrste robe,
– zabranu obavljanja trgovine s određenim zemljama ili institucijama.
VI. RADNO VRIJEME U DJELATNOSTI TRGOVINE
Članak 57.
(1) Trgovac određuje radno vrijeme prodavaonice i drugog oblika trgovine na malo (u

daljnjem tekstu: prodavaonica) u skladu s ovim Zakonom pri čemu će uzeti u obzir potrebe kupaca, broj radnika zaposlenih u prodavaonici i poštivanje njihovih prava uređenih ovim Zakonom, Zakonom o radu, drugim radno pravnim propisima, kolektivnim ugovorom, sporazumom sklopljenim između poslodavca i radničkog vijeća i ugovorom o radu, posebno u pogledu plaće i naknade plaće, dodataka na plaću, rasporeda i preraspodijele radnog vremena, prekovremenog i noćnog rada, te stanke, dnevnog, tjednog i godišnjeg odmora.
(2) Nadzor nad primjenom radno-pravnih odnosa poslodavca i radnika iz stavka 1. ovoga članka obavlja tijelo državne uprave nadležno za poslove inspekcije rada.
(3) Podnošenje žalbe ili tužbe, odnosno sudjelovanje u postupku protiv poslodavca zbog povrede zakona, drugog propisa, kolektivnog ugovora ili pravilnika o radu, odnosno obraćanje radnika nadležnim tijelima državne vlasti, ne može biti razlog za otkaz ugovora o radu.
(4) Obraćanje radnika, zbog osnovane sumnje na korupciju ili u dobroj vjeri podnošenje prijave o toj sumnji odgovornim osobama ili nadležnim tijelima državne vlasti, ne može biti razlog za otkaz.
(5) Radniku koji zbog osnovane sumnje na korupciju podnese prijavu o toj sumnji nadležnim tijelima jamči se anonimnost ako nadležno tijelo ocijeni da se radi o težem obliku korupcije, zaštita od uskraćivanja ili ograničavanja prava utvrđenih propisima o radu te zaštita od bilo kojeg oblika zlostavljanja.
(6) Ako radnik u slučaju spora iznese činjenice koje opravdavaju sumnju da je poslodavac postupao protivno odredbama stavka 3. i 4. ovoga članka, na poslodavcu je teret dokazivanja o opravdanom razlogu otkaza ugovora o radu.
Radno vrijeme prodavaonica
Članak 58.
(1) Prodavaonice mogu od ponedjeljka do subote započeti s radom najranije u 6.00 sati, a završiti s radom najkasnije do 21.00 sat.
(2) Prodavaonice nedjeljom i u dane blagdana ne rade, osim ako je Zakonom drugačije određeno.
(3) U razdoblju od 1. lipnja do 1. listopada te tijekom prosinca prodavaonice mogu raditi nedjeljom.
(4) Prodavaonice iz stavka 3. ovoga članka mogu započeti s radom najranije u 7.00 sati, a završiti s radom najkasnije do 14.00 sati.
(5) Na dan uoči Uskrsa (Velika subota), na dan 24. prosinca (Badnjak) i 31. prosinca (Stara godina), prodavaonice mogu završiti radom najkasnije do 15.00 sati ako taj dan pada u radni dan.
(6) Ako dani 24. prosinca (Badnjak) i 31. prosinca (Stara godina) padaju u nedjelju, prodavaonice mogu završiti radom najkasnije do 14.00 sati.
(7) Na dan prvog studenoga (Svi sveti) štandovi i klupe izvan tržnica na malo za prodaju cvijeća i svijeća i kiosci za prodaju cvijeća i svijeća mogu započeti s radom najranije u 6.00 sati, a završiti s radom najkasnije do 21.00 sat.
(8) Na dan Uskrsni ponedjeljak i 26. prosinca prodavaonice iz članka 60. stavka 1. podstavka 1., 2. i 3. ovoga Zakona mogu započeti s radom najranije u 7.00 sati, a završiti s radom najkasnije do 14.00 sati.
Članak 59.
Iznimno od odredbi članka 58. stavka 1. i stavka 2. ovoga Zakona od 0 do 24 sata mogu raditi:
– benzinske postaje i prodavaonice na malo unutar zatvorenog dijela benzinskih postaja
– prodavaonice na graničnim prilazima, unutar zatvorenih područja autocesta na odmorištima, unutar zatvorenih područja kolodvora, zrakoplovnih luka, luka i pristaništa, te luka nautičkog turizma.
Članak 60.

(1) Iznimno od članka 58. stavka 2. i 3. ovoga Zakona, nedjeljom tijekom cijele godine mogu raditi:
– štandovi i klupe izvan tržnica na malo za prodaju cvijeća i svijeća,
– kiosci za prodaju tiska, cvijeća i svijeća,
– specijalizirane prodavaonice za prodaju kruha i pekarskih proizvoda, tiska, cvijeća i svijeća,
– benzinske postaje i prodavaonice na malo unutar zatvorenog dijela benzinskih postaja,
– prodavaonice na graničnim prilazima, unutar zatvorenih područja autocesta na odmorištima, unutar zatvorenih područja kolodvora, zrakoplovnih luka, luka i pristaništa, te luka nautičkog turizma.
– specijalizirane prodavaonice za prodaju suvenira.
(2) Prodavaonice iz stavka 1. podstavka 1., 2. i 3. ovoga članka mogu započeti s radom najranije u 7.00 sati, a završiti s radom najkasnije do 14.00 sati, a prodavaonice iz stavka 1. podstavka 6. ovoga članka mogu započeti s radom najranije u 6.00 sati, a završiti s radom najkasnije do 21.00 sat.
(3) Prodavaonice i benzinske postaje iz stavka 1. podstavka 4. i 5. ovoga članka mogu raditi od 0 do 24 sata.
(4) Nedjeljom tijekom cijele godine mogu raditi i:
– prodajni objekti u sklopu bolnica, lječilišta, toplica, hotela i hotelskih kompleksa, autokampova, muzejsko-galerijskih objekata te nacionalnih parkova i zooloških vrtova, a sukladno njihovom radnom vremenu,
– prodajni objekti u kojima se prodaju proizvodi namijenjeni promidžbi i zabavi za vrijeme održavanja događanja u koncertnim dvoranama i kinima, kongresnim dvoranama, sportskim objektima i igralištima,
– prodavaonice na brodovima – dva sata prije početka i za vrijeme trajanja plovidbe.
Članak 61.
(1) Radno vrijeme prodavaonice trgovac je dužan istaknuti jasno, vidljivo i čitljivo na ulazu u prodavaonicu.
(2) Trgovac i kupci dužni su se pridržavati radnog vremena prodavaonice. Trgovac je dužan 15 minuta prije završetka radnog vremena prodavaonice jednom ili više puta upozoriti kupce koji se zateknu u prostoru prodavaonice na kraj dnevnog radnog vremena prodavaonice.
Članak 62.
(1) Odredbe ovoga Zakona kojima se uređuje radno vrijeme prodavaonica odnose se i na radno vrijeme skladišta i drugih oblika trgovine na veliko.
(2) Odredbe ovoga Zakona kojima se uređuje radno vrijeme prodavaonica, ne odnose se na radno vrijeme klupa na tržnicama na malo, prodavaonica unutar zatvorenog dijela tržnica na malo za prodaju prehrambenih proizvoda, tiska, cvijeća, svijeća i suvenira, kao i prigodnu prodaju (sajmovi, izložbe i sl.), koji mogu raditi sukladno radnom vremenu tržnica na malo i prigodne prodaje.
(3) Odredbe ovoga Zakona kojima se uređuje radno vrijeme prodavaonica, ne odnose se na radno vrijeme pokretne prodaje, prodaje na daljinu, direktnu prodaju putem zastupnika i prodaju u proizvodnim objektima seljačkih ili obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava.
VII. NEPOŠTENO TRGOVANJE
Članak 63.
(1) Pod nepoštenim trgovanjem podrazumijevaju se radnje trgovca kojima se radi tržišnog natjecanja povređuju dobri trgovački običaji.
(2) Nepošteno trgovanje je zabranjeno.
Članak 64.
Nepoštenim trgovanjem u smislu ovoga Zakona smatra se osobito:
– prodaja robe ispod njezine nabavne cijene s porezom na dodanu vrijednost,
– reklamiranje, oglašavanje ili ponuda robe ili usluga navođenjem podataka ili upotrebom

izraza s kojima se iskorištava ugled drugog trgovca, njegovih proizvoda ili usluga, odnosno proizvoda drugog trgovca,
– davanje podataka o drugom trgovcu, ako ti podaci štete ili mogu nanijeti štetu ugledu i poslovanju drugog trgovca,
– prodaja robe s oznakama ili podacima ili izgledom koji stvaraju ili bi mogli stvoriti zabunu glede izvora, načina proizvodnje, količine, kakvoće ili drugih osobina robe,
– radnje trgovaca usmjerene na prekid poslovnih odnosa, između drugih trgovaca ili koje sprečavaju ili otežavaju poslovne odnose drugih trgovaca,
– neopravdano neispunjavanje ili raskidanje ugovora s pojedinim trgovcem kako bi se sklopio isti ili povoljniji ugovor s drugim trgovcima,
– ugovaranje izvoza robe i usluga po nižoj cijeni ako je drugi trgovac već ugovorio izvoz takve robe i usluge po višoj cijeni čime se nanosi šteta tom trgovcu,
– davanje ili obećanje darova, imovinske ili druge koristi drugom trgovcu, njegovom djelatniku ili osobi koja radi za drugog trgovca, kako bi se davatelju omogućila pogodnost na štetu drugog trgovca ili potrošača,
– neovlaštena uporaba usluga trgovačkog putnika, trgovačkog predstavnika ili zastupnika drugog trgovca,
– protupravno pribavljanje poslovne tajne drugog trgovca ili bespravno iskorištavanje povjerene poslovne tajne drugog trgovca.

Članak 65.

(1) Naknada štete nastale zabranjenim radnjama nepoštenog trgovanja ostvaruje se u sudskom postupku.
(2) Tužbu iz stavka 1. ovoga članka može podnijeti trgovac koji je oštećen te komorska i interesna udruženja trgovaca.
(3) Pravo na tužbu iz stavka 1. ovoga članka zastarijeva protekom roka od jedne godine od dana kada tužitelj sazna za djelo i počinitelja, a najkasnije tri godine od dana izvršenja djela.

VIII. NADZOR I UPRAVNE MJERE

Članak 66.

(1) Upravni nadzor nad primjenom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona obavlja Ministarstvo.
(2) Inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona provodi Državni inspektorat i druge inspekcije i carinska tijela sukladno ovlaštenjima utvrđenim posebnim zakonima.

Članak 67.

Carinska tijela, prilikom carinjenja robe nadziru da li stvarno stanje robe koja se izvozi ili uvozi odgovara propisanom obliku izvoza i drugim propisanim uvjetima za izvoz, odnosno uvoz robe. U obavljanju tog nadzora primjenjuju se odredbe propisa kojima se uređuje obavljanje nadzora pri carinjenju robe.

Članak 68.

(1) Nadležni inspektor će u provedbi inspekcijskog nadzora usmenim rješenjem u zapisniku, do otklanjanja utvrđenih nedostataka, a najkraće na rok od 30 dana, zabraniti pravnoj ili fizičkoj osobi daljnje obavljanje djelatnosti trgovine ako:
– djelatnost trgovine obavlja bez registracije, odobrenja ili dozvole izdane od nadležnog tijela (članak 7., 8. i 9.),
– trgovinu na veliko određene robe ne obavlja u posebno uređenim i opremljenim skladištima (članak 8.)
– prodaje proizvode čija je prodaja drugim propisima zabranjena (članak 10. stavak 2.),
– prodaje alkoholna pića i pića koja sadrže alkohol ili duhanske proizvode osobama mlađim od 18 godina (članak 11.),
– djelatnost trgovine obavlja bez rješenja nadležnog tijela državne uprave kojim se utvrđuje

da prodajni objekt, oprema i sredstva udovoljavaju propisanim uvjetima za obavljanje djelatnosti (članak 13.),
– predstavništvo strane osobe obavlja gospodarsku djelatnost ili ako predstavništvo prije otvaranja nije upisano u Registar (članak 52.)
– se ne pridržava propisanog radnog vremena (članak 58. – 62.),
– se zbog utvrđene povrede propisa treba izreći posebnim propisom predviđena upravna mjera zabrane prometa određenih proizvoda, a postoji opasnost od njezine prodaje, prikrivanja, zamjene ili uništenja.
(2) Rješenje iz stavka 1. ovoga članka izvršit će se pečaćenjem prodajnog objekta, opreme i sredstava pomoću kojih se obavlja trgovina, ili na drugi pogodan način.
(3) Iznimno, mjera pečaćenja iz stavka 1. za radnje iz stavka 1. podstavka 1., 2., 4., 5., 6. i 7., ovoga članka neće se provesti ako trgovac najkasnije u roku od pet radnih dana od dana donošenja usmenog rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti trgovine nadležnom inspektoru dostavi dokaze da su utvrđeni nedostaci iz podstavka 1., 2., 4, 5. i 6. ovoga članka otklonjeni, kao i o izvršenoj uplati novčanog iznosa od 30.000,00 kuna u državni proračun. U protivnom, rješenje će se provesti pečaćenjem sljedeći radni dan nakon isteka roka za dostavu propisanih dokaza.
(4) Rješenje iz stavka 1. ovoga članka inspektor je dužan u pisanom obliku otpraviti stranci u roku od osam dana od dana izricanja zabrane usmenim rješenjem, osim ako u zapisniku o kontroli izvršenja rješenja utvrdi da su u tom roku nedostaci otklonjeni. Žalba se može izjaviti samo na pisani otpravak rješenja. Inspektor je dužan na zahtjev stranke izdati pisano rješenje iako su nedostaci otklonjeni.
(5) Ako se u poslovnim prostorijama nalaze pokvarljivi proizvodi, trgovac može pisanim putem, u roku od 24 sata od dana pečaćenja prostorija, zatražiti da se one privremeno otpečate i da se u prisutnosti inspektora iz njih odmah iznesu pokvarljivi proizvodi te poduzmu sigurnosne i druge mjere u cilju sprječavanja nastanka štete, nakon čega će inspektor poslovne prostorije ponovno zapečatiti.
(6) Žalba izjavljena protiv rješenja iz ovoga članka ne odgađa izvršenje rješenja.
(7) Nadležni inspektor će u provedbi inspekcijskog nadzora rješenjem narediti otklanjanje nadzorom utvrđenih nedostataka i odrediti primjereni rok u kojem nedostatke treba otkloniti ili zabraniti prodaju robe ako:
– nema istaknute oznake o zabrani prodaje alkoholnih pića i pića koja sadrže alkohol ili duhanskih proizvoda osobama mlađim od 18 godina (članak 11.),
– prodajni objekt ne ispunjava propisane minimalne tehničke i druge uvjete ili ako nisu ispunjeni propisani uvjeti za prodaju izvan prodajnog objekta (članak 12.),
– trgovac nema podatke o stanju robe (članak 16.),
– proizvodi stavljeni u promet nemaju osiguran servis i rezervne dijelove (članak 19.),
– trgovac učini neku radnju koja se smatra nepoštenim trgovanjem (članak 64.).
(8) Ako nedostaci iz stavka 7. ovoga članka ne budu otklonjeni u određenom roku, nadležni inspektor će donijeti rješenje kojim će zabraniti obavljanje djelatnosti trgovine dok se utvrđeni nedostaci ne otklone.
(9) Prestanak izrečene mjere inspektor će utvrditi u zapisniku o kontroli izvršenja rješenja.
Članak 69.
(1) Ako nadležni inspektor utvrdi da postoji opasnost da izvršenjem određenog uvoza može nastati šteta za sigurnost, zdravlje ljudi i životinja, prirodu ili okoliš, može rješenjem izreći mjeru privremene zabrane izvršenja tog posla.
(2) Žalba protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka ne zadržava izvršenje rješenja.
IX. KAZNENE ODREDBE
Članak 70.
(1) Novčanom kaznom u iznosu od 50.000,00 do 250.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj

pravna osoba ako:
– obavlja djelatnost trgovine, a nije registrirana za obavljanje kupnje i prodaje robe i/ili obavljanje usluga u trgovini (članak 4.),
– obavlja djelatnost trgovine ili promijeni uvjete obavljanja djelatnosti trgovine bez rješenja nadležnog ureda državne uprave u županiji, odnosno nadležnog upravnog tijela Grada Zagreba o ispunjavanju uvjeta za obavljanje trgovine (članak 13.),
– obavlja trgovinu na malo u određenim vrstama prodajnih objekata suprotno posebnim propisanim uvjetima (članak 14.),
– osobe koje obavljaju određene poslove u trgovini ne ispunjavaju uvjete minimalne stručne spreme (članak 15.)
– obavlja trgovinu s inozemstvom suprotno propisanim uvjetima (članak 20.),
– kupuje robu u inozemstvu radi prodaje u inozemstvu ili robu kupljenu u inozemstvu uvozi ili privremeno uvozi suprotno propisu o ograničavanju tih poslova (članak 26.),
– se pri uvozu robe ne pridržava mjera zaštite domaće proizvodnje i zaštitnih pristojbi radi otklanjanja poremećaja (članak
29. – članak 34.),
– se ne pridržava mjera donesenih radi otklanjanja poremećaja na tržištu (članak 56.),
– se u svom poslovanju ne pridržava odredbi kojima je propisano radno vrijeme u djelatnosti trgovine (članak 58. – članak 62.),
– postupa suprotno odredbama članka 64. ovoga Zakona.
(2) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 15.000,00 kuna.
(3) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se fizička osoba-obrtnik, a za prekršaj iz stavka 1. podstavka 1. ovoga članka i fizička osoba-građanin novčanom kaznom od 5.000,00 do 15.000,00 kuna.
Članak 71.
(1) Novčanom kaznom u iznosu od 30.000,00 do 150.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako:
– prodaje određenu robu putem dražbe suprotno propisanim uvjetima (članak 6.),
– obavlja trgovinu na veliko suprotno propisanim uvjetima (članak 7.),
– obavlja trgovinu na veliko određene robe u prodajnim objektima koji ne odgovaraju posebno propisanim uvjetima (članak 8.),
– obavlja trgovinu na malo suprotno propisanim uvjetima (članak 9.),
– obavlja trgovinu na malo izvan prodavaonice, ako taj oblik trgovine obavlja na štandovima i klupama izvan tržnica na malo, putem kioska, putem automata i prigodnom prodajom izvan mjesta koje je svojom odlukom odredilo predstavničko tijelo mjesno nadležnog grada ili općine (članak 10. stavak 3.),
– obavlja trgovinu na malo izvan prodavaonica ako taj oblik trgovine obavlja na štandovima i klupama izvan tržnica na malo, putem kioska, putem automata i prigodnom prodajom na površinama koje imaju pristup s javno-prometne površine, za koje nadležno tijelo jedinice lokalne samouprave nije dalo odobrenje (članak 10. stavak 4.),
– prodaje u trgovini na malo alkoholna pića i druga pića koja sadržavaju alkohol te duhan i duhanske proizvode suprotno odredbama posebnog propisa osobama mlađim od 18 godina (članak 11.),
– obavlja poslove direktne prodaje suprotno posebnim propisanim uvjetima (članak 12. stavak 4.),
– ne vodi propisanu evidenciju u trgovini (članak 16.),
– ne osigura na propisani način servis i rezervne dijelove pri prodaju robe na hrvatskom tržištu (članak 19. stavak 4.),
– obavlja provoz suprotno propisanim uvjetima (članak 21.),

– suprotno ovom Zakonu ili propisu donesenom na temelju ovoga Zakona izvozi ili uvozi robu bez pribavljene određene potvrde ili ovjerene isprave (članak 22.),
– privremeno izvezenu ili uvezenu robu uporabi za druge namjene, a ne za namjene za koje je bila privremeno izvezena, odnosno uvezena (članak 24. stavak 1. i članak 26.),
– suprotno ovom Zakonu ili propisima donesenim na temelju ovoga Zakona uvozi i izvozi robu bez odobrenog kontingenta (članak 38.) ili bez dozvole (članak 49. i 50.),
– ne izveze ili uveze robu u roku predviđenom odobrenjem (članak 39.),
– suprotno ovom Zakonu ili propisu donesenom na temelju ovoga Zakona izvozi ili uvozi neobrađene dijamante (članak 51.),
– prije otvaranja predstavništva ili ogranka predstavništva u Republici Hrvatskoj ne upiše predstavništvo ili ogranak predstavništva u Registar predstavništva (članak 52.),
– u radu predstavništva postupa suprotno odredbama ovoga Zakona (članak 52.).
(2) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 15.000,00 kuna.
(3) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se fizička osoba-obrtnik novčanom kaznom od 5.000,00 do 15.000,00 kuna.

Članak 72.

Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj domaća ili strana fizička osoba ako:
– unese ili uveze robu suprotno odredbama ovoga Zakona (članak 53.),
– s predmetima privremeno izvezenim, iznesenim ili poslanim u inozemstvo, odnosno privremeno uvezenim, unesenim ili primljenim u Republiku Hrvatsku postupa suprotno odredbama ovoga Zakona (članak 54.).

Članak 73.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj fizička osoba koja nije obrtnik ili trgovac pojedinac ako prodaje robu izvan prodavaonica (tržnice na malo, tržnice na veliko, štandovi, klupe izvan tržnica na malo, prigodne prodaje, putem pokretne prodaje i sl.) te ako prodaje proizvode koji se prema posebnim propisima ne mogu prodavati na otvorenim prostorima, te ako neposredno prodaje robu sa uzgajališta i farmi, a nema otkupne stanice (članak 10.).
(2) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 25.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba koja upravlja prostorom izvan prodavaonica iz stavka 1. ovoga članka.
(3) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. i 2. ovoga članka i odgovorna osoba u pravnoj osobi.
(4) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka uz novčanu kaznu izvršit će se i oduzimanje imovinske koristi ostvarene prekršajem.

Članak 74.

(1) Za prekršaje utvrđene člankom 70. i 71. ovoga Zakona počinjene u istom prodajnom objektu drugi put u roku od dvije godine od pravomoćnosti prvog rješenja o prekršaju, uz novčanu kaznu, izreći će se trgovcu i zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti trgovine u tom prodajnom objektu u trajanju od tri mjeseca.
(2) Za prekršaje utvrđene člankom 70. i 71. ovoga Zakona počinjene u istom prodajnom objektu treći put u roku od dvije godine od pravomoćnosti drugog rješenja o prekršaju, uz novčanu kaznu, izreći će se trgovcu i zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti trgovine u tom prodajnom objektu u trajanju od šest mjeseci.

Članak 75.

(1) Za prekršaje iz članka 70. stavka 1. podstavka 1., 2., 5., 6., 7., 8. i 10. i. članka 71. stavka 1. podstavka 2., 6., 7. i 13., članka 71. stavka 3. koji se odnosi na prekršaje iz članka 71. stavka 1. podstavka 1., 2., 5., 6., 7., 8. i 10. i članka 71. stavka 3. koji se odnosi na prekršaje iz članka 71. stavka 1. podstavka 2., 6., 7. i 13. ovoga Zakona, osim novčane kazne, izvršit će se

i oduzimanje imovinske koristi ostvarene izvršenjem prekršaja i oduzimanje predmeta koji su uporabljeni ili namijenjeni za izvršenje prekršaja ili su nastali izvršenjem prekršaja.
(2) Za prekršaj iz članka 71. stavka 1. podstavka 14. i članka 71. stavka 3. koji se odnosi na prekršaj iz članka 71. stavka 1. podstavka 14. ovoga Zakona osim novčane kazne može se izvršiti i oduzimanje predmeta koji su uporabljeni ili namijenjeni za izvršenje prekršaja ili su nastali izvršenjem prekršaja.
(3) Predmeti iz stavka 1. ovoga članka koji se izvoze ili uvoze, mogu se staviti pod carinski nadzor, do okončanja prekršajnog postupka.
Članak 76.
(1) Prekršajni postupak za prekršaje iz članka 70. stavka 1. podstavka 6. i članka 71. stavka 1. podstavka 14. ovoga Zakona, vodi Devizni inspektorat Republike Hrvatske.
(2) Prekršajni postupak za prekršaje iz članka 71. stavka 1. podstavka 12. i članka 72. ovog Zakona vodi Carinska uprava.
X. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE
Članak 77.
(1) Vlada će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donijeti uredbe iz članka 6. stavka 3., članka 7. stavka 6., članka 8. stavka 1., članka 14. stavka 2., članka 49. stavka 2. i članka 52. stavka 6. ovoga Zakona
(2) Ministar će u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donijeti Pravilnik o klasifikaciji prodavaonica i drugih oblika trgovine na malo iz članka 9. stavka 7. ovoga Zakona.
(3) Ministar će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donijeti pravilnike iz članka 12. stavka 2. i stavka 4. i članka 15. stavka 2. ovoga Zakona.
(4) Ministar nadležan za obranu će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donijeti Pravilnik iz članka 9. stavka 8. ovoga Zakona.
(5) Predstavničko tijelo mjesno nadležnog grada ili općine dužno je donijeti propis na osnovi ovlaštenja iz članka 10. stavka 3. ovoga Zakona u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
Članak 78.
(1) Sljedeći propisi doneseni na temelju Zakona o trgovini (»Narodne novine«, br. 11/96., 75/99., 76/99., 62/01., 109/01., 49/03., 96/03. i 103/03.) ostaju na snazi do donošenja novih propisa u skladu s odredbama ovoga Zakona:
– Uredba o uvjetima za obavljanje trgovine na veliko i trgovine s inozemstvom za određenu robu (»Narodne novine«, br. 16/02., 129/04., 121/06. i 20/07.),
– Uredba o posebnim uvjetima za obavljanje trgovine na malo u određenim vrstama prodavaonica (»Narodne novine«, br. 105/01.),
– Uredba o dražbama (javnim nadmetanjima) određenih drvnih proizvoda (»Narodne novine«, br. 7/99., 16/02. i 112/07.),
– Uredba o određivanju robe koja se izvozi i uvozi na temelju dozvola (»Narodne novine«, br. 128/07. i 8/08.),
– Pravilnik o minimalnim tehničkim uvjetima za poslovne prostorije u kojima se obavlja trgovina i posredovanje u trgovini i uvjetima za prodaju robe izvan prostorija (»Narodne novine«, br. 37/98., 73/02., 153/02. i 12/06.).
(2) Sljedeći propisi doneseni na temelju Zakona o trgovini (»Narodne novine«, br. 11/96., 75/99., 76/99., 62/01., 109/01., 49/03., 96/03. i 103/03.) ostaju na snazi do dana pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji:
– Uredba o mjerama zaštite domaće proizvodnje od prekomjernog uvoza (»Narodne novine«, br. 73/02. i 33/03.),
– Uredba o nadzoru uvoza i izvoza neobrađenih dijamanata (»Narodne novine«, br. 97/03., 142/03., 176/04., 14/06. i 90/07.),

– Uredba o postupku i načinu utvrđivanja antidampinške i kompenzacijske pristojbe (»Narodne novine«, br. 139/04.).
(3) U Pravilniku o radnom vremenu prodavaonica i drugih oblika trgovine na malo (»Narodne novine«, br. 80/01.) 1. siječnja 2009. prestaju važiti odredbe koje se odnose na radno vrijeme prodavaonica nedjeljom.
Članak 79.
Odredbe članka 15. ovoga Zakona ne odnose se na osobe koje su prije stupanja ovoga Zakona na snagu, na temelju ugovora o radu bile zaposlene na radnim mjestima prodavača, blagajnika ili trgovačkog poslovođe.
Članak 80.
Postupci započeti do stupanja na snagu ovoga Zakona dovršit će se po odredbama ovoga Zakona.
Članak 81.
(1) Trgovci koji na dan stupanja na snagu ovoga Zakona obavljaju djelatnost trgovine dužni su uskladiti svoje poslovanje s odredbama pravilnika iz članka 12. stavka 2. ovoga zakona u roku od 3 godine od dana stupanja na snagu tog pravilnika.
(2) Trgovcu koji ne uskladi svoje poslovanje sukladno stavku 1. ovoga članka nadležni ured rješenjem će utvrditi prestanak važenja izdanog rješenja o ispunjavanju minimalnih tehničkih, općih sanitarnih i zdravstvenih uvjeta za poslovne prostorije, opremu i uređaje.
Članak 82.
Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o trgovini (»Narodne novine«, br. 11/96., 75/99., 76/99., 62/01., 109/01., 49/03., 96/03. i 103/03.).
Članak 83.
Na dan prijama Republike Hrvatske u Europsku uniju prestaju važiti odredbe članka 19. do 22., članka 24. i 25., članka 28. do 48., članka 51., 53. i 54. ovoga Zakona, a odredbe članka 52., 55. i 56. ovoga Zakona prestaju važiti za države članice Europske unije.
Članak 84.
Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«, osim odredaba članka 58. stavaka 2., 3. i 4., članka 60. i članka 70. stavka 1. podstavka 9. u dijelu koji se odnosi na radno vrijeme prodavaonica nedjeljom, koje stupaju na snagu 1. siječnja 2009. godine.
Klasa: 330-01/08-01/01
Zagreb, 15. srpnja 2008.

HRVATSKI SABOR
Predsjednik
Hrvatskoga sabora
Luka Bebić, v. r.

HRVATSKI SABOR

3351

Na temelju članka 88. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENI I DOPUNI ZAKONA O TRGOVINI

Proglašavam Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o trgovini, kojega je Hrvatski sabor donio na sjednici 3. listopada 2008. godine.

Klasa: 011-01/08-01/130
Urbroj: 71-05-03/1-08-2
Zagreb, 9. listopada 2008.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Stjepan Mesić, v. r.

ZAKON

O IZMJENI I DOPUNI ZAKONA O TRGOVINI

Članak 1.

U Zakonu o trgovini (»Narodne novine«, br. 87/08. i 96/08.) u članku 58. stavku 1. iza riječi: »21.00 sat« umjesto točke stavlja se zarez i dodaju riječi: »osim ako općim aktom nadležnog tijela općine, grada i Grada Zagreba nije drugačije određeno.“.

Članak 2.

Iza članka 58. dodaje se članak 58.a koji glasi:

»Članak 58.a

Općim aktima nadležnog tijela iz članka 58. stavka 1. ovoga Zakona početak radnog vremena prodavaonica ne može biti određen ranije od 6.00 sati niti završetak kasnije od 24.00 sata.«

Članak 3.

Stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Uredba o izmjeni i dopuni Zakona o trgovini (»Narodne novine«, br. 96/08.).

Članak 4.

Ovaj Zakon stupa na snagu danom objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 330-01/08-01/05
Zagreb, 3. listopada 2008.

HRVATSKI SABOR
Predsjednik
Hrvatskoga sabora
Luka Bebić, v. r.

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

1857

Ustavni sud Republike Hrvatske, u sastavu Jasna Omejec, predsjednica Suda, te suci Marko Babić, Snježana Bagić, Slavica Banić, Mario Jelušić, Davor Krapac, Ivan Matija, Aldo Radolović, Duška Šarin, Miroslav Šeparović i Nevenka Šernhorst, odlučujući o prijedlozima za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti zakona s Ustavom, na sjednici održanoj 19. lipnja 2009. godine, donio je

ODLUKU

I. Pokreće se postupak za ocjenu suglasnosti s Ustavom te se ukidaju članak 58. stavci 1., 2., 3., 4. i 5., članak 59., članak 60. i članak 62. stavci 2. i 3. Zakona o trgovini (»Narodne novine« broj 87/08. i 116/08.).

II. Ukinute odredbe prestaju važiti danom donošenja ove odluke.

III. Ova odluka objavit će se u »Narodnim novinama«.

O b r a z l o ž e n j e

1. Općinsko vijeće Općine Stupnik, koje zastupaju Ratko Žurić i Mojmir Ostermann, odvjetnici u Zagrebu, podnijelo je Ustavnom sudu Republike Hrvatske zahtjev za ocjenu suglasnosti s Ustavom Republike Hrvatske članka 58. stavaka 1., 2., 3. i 4., članka 59., članka 60. i članka 62. stavaka 2. i 3. Zakona o trgovini (»Narodne novine« broj 87/08. i 116/08.).

Općinsko vijeće Općine Stupnik smatra da su osporene odredbe Zakona o trgovini nesuglasne s člancima 3., 5., 14., 16., 41. stavkom 1., 49. stavcima 1. i 2., 50. stavkom 2., 54. stavkom 1., 55. stavkom 1., 137. i 140. Ustava.

U podnesku se ističe da osporene odredbe Zakona o trgovini utječu na financiranje jedinice lokalne i područne samouprave, jer se zabranom rada prodavaonica nedjeljom »izravno i neizravno umanjuju proračunski prihodi jedinica lokalne i područne samouprave« budući da je jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave onemogućeno ostvarivanje prihoda naplatom poreza koji im prema Zakonu o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (»Narodne novine« broj 117/93., 69/97., 33/00., 73/00., 127/00., 59/01., 107/01., 117/01., 150/02., 147/03., 132/06., 26/07.-odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 73/08.) pripadaju. Stoga osporene odredbe Zakona o trgovini Općinsko vijeće Općine Stupnik smatra nesuglasnim s člankom 137. Ustava.

Ustavni sud napominje da Općinsko vijeće Općine Stupnik svoj zahtjev za ocjenu ustavnosti osporenih odredbi Zakona o trgovini temelji na članku 36. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 99/99., 20/02. i 49/02. – pročišćeni tekst, u daljnjem tekstu: Ustavni zakon), koji glasi:

Članak 36.

(1) Ako predstavničko tijelo jedinice lokalne ili područne (regionalne) samouprave u Republici Hrvatskoj smatra da zakon kojim se uređuje ustrojstvo, djelokrug ili financiranje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave nije u skladu s Ustavom, ima pravo podnijeti zahtjev Ustavnom sudu za ocjenu suglasnosti tog zakona ili pojedinih njegovih odredaba s Ustavom.

(2) O zahtjevu iz stavka 1. ovoga članka Ustavni sud dužan je odlučiti po hitnom postupku, a najkasnije u roku od 30 dana od dana zaprimanja zahtjeva.

U odluci broj: U-I-3824/2003 i dr. od 28. travnja 2004. (»Narodne novine« broj 55/04.; u daljnjem tekstu: odluka Ustavnog suda iz 2004.) Ustavni sud je podnesak istog predlagatelja, kojim je osporavao Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trgovini (»Narodne novine« broj 170/03., u daljnjem tekstu: ZIDZT), ocijenio zahtjevom u smislu članka 36. Ustavnog zakona.

Nakon razmatranja sadržaja i svrhe zakonskih odredbi koje su predmet ispitivanja u ovom ustavnosudskom postupku, Ustavni je sud zaključio da osporeni Zakon o trgovini nije propis kojim se uređuje financiranje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u smislu članka 36. Ustavnog zakona. Više je riječ o tzv. refleksnom djelovanju objektivnih pravnih normi Zakona o trgovini na ovlast jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave da ostvaruju prihode naplatom poreza koji im prema Zakonu o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave pripadaju negoli o propisu kojim se uređuje samo financiranje tih jedinica. U tom smislu Ustavni sud utvrđuje promjenu svoga pravnog stajališta izraženog u odluci iz 2004. godine.

Stoga se u ovom ustavnosudskom postupku podnesak Općinskog vijeća Općine Stupnik smatra prijedlogom za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti zakona s Ustavom u smislu članka 38. stavka 1. Ustavnog zakona.

2. Prijedlog za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti članka 58. stavaka 1., 2., 3. i 4., članka 59., članka 60. i članka 62. stavaka 2. i 3. Zakona o trgovini s Ustavom podnijeli su Euro structor d.o.o., Fliba d.o.o., Flio d.o.o., Gradski centar d.o.o., Hipermarketi Coop d.o.o., Magma d.d., Tower center Rijeka d.o.o. i Zelina centar d.o.o. (u daljnjem tekstu: predlagatelji), koje zastupaju Ratko Žurić i Mojmir Ostermann, odvjetnici u Zagrebu.

Sadržaj tog prijedloga istovjetan je sadržaju prijedloga Općinskog vijeća Općine Stupnik, osim što Općinsko vijeće Općine Stupnik ističe i nesuglasnost osporenih odredaba Zakona o trgovini s člankom 137. Ustava.

Na temelju članka 45. Ustavnog zakona predlagatelji predlažu privremenu obustavu izvršenja pojedinačnih akata ili radnji koje se poduzimaju na osnovi Zakona o trgovini čija se suglasnost s Ustavom ocjenjuje, smatrajući da bi izvršenjem pojedinačnih akata donesenih na temelju osporenog zakona mogle nastupiti teške i nepopravljive posljedice.

2.1. Uz prijedlog naveden u točki 2. obrazloženja ove odluke, Magma d.d. podnijela je i prijedlog za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom članka 58. stavaka 2. i 5. Zakona o trgovini. U tom predmetu predlagatelja zastupa Ines Bojić, odvjetnica u Zagrebu.

U prijedlogu je istaknuto da su članci 58. stavci 2. i 5. Zakona o trgovini nesuglasni s člancima 3., 14., 16., 49. stavcima 1. i 2. i 50. Ustava, te s člankom 14. Konvencije za zaštitu

ljudskih prava i temeljnih sloboda (»Narodne novine – Međunarodni ugovori« broj 18/97., 6/99. – pročišćeni tekst, 8/99. – ispravak i 14/02.) koji propisuje zabranu diskriminacije u ostvarenju prava zaštićenih Konvencijom, člankom 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju koji propisuje zaštitu vlasništva, te člankom 1. Protokola br. 12 uz Konvenciju koji propisuje opću zabranu diskriminacije.

2.2. Prijedlog za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti članaka 59. i 60. Zakona o trgovini s Ustavom podnio je Dario Šimović iz Tenje smatrajući osporene odredbe nesuglasnima s člankom 49. stavcima 1. i 2. Ustava.

Predlaže ukidanje osporenih odredaba te do donošenja konačne odluke Ustavnog suda privremenu obustavu izvršenja pojedinačnih akata ili radnji koje se poduzimaju na osnovi osporenog Zakona.

3. U nastavku se navodi sažetak ustavnopravno relevantnih prigovora predlagatelja.

Pri ograničavanju poduzetničke slobode koju Ustav dopušta samo iznimno, radi zaštite legitimnih ciljeva propisanih Ustavom, dužnost je zakonodavca poštovati načelo razmjernosti propisano člankom 16. Ustava. Osporene odredbe Zakona o trgovini kojima je propisana zabrana rada prodavaonica nedjeljom, prema mišljenju predlagatelja, ne udovoljavaju nijednom od zahtjeva koji moraju biti ispunjeni da bi ograničenje poduzetničke slobode iz članka 50. stavka 2. Ustava bilo ustavnopravno prihvatljivo.

Osporena zakonska mjera, prema mišljenju predlagatelja, nema legitiman cilj niti je nužna u demokratskom društvu, jer se zaštita prava radnika - koja se ističe kao cilj koji se osporenim zakonskim odredbama želio postići - može postići raznim drugim mjerama kojima se manje zadire u poduzetničku slobodu. Činjenica što državna tijela nadležna za poduzimanje određenih mjera radi zaštite prava radnika poslove iz svoje nadležnosti ne obavljaju učinkovito, prema mišljenju predlagatelja, ne može opravdati propisivanje zabrane rada prodavaonica nedjeljom.

Štoviše, predlagatelji smatraju da osporene odredbe zapravo ne omogućavaju zaštitu prava radnika, jer se zabrana rada prodavaonica ne odnosi na cijelu godinu, već samo na razdoblje od sedam mjeseci. Iz toga bi proizlazilo da u dijelu godine na koji se zabrana ne odnosi radnici nisu zaštićeni. Osim toga, dokaz da cilj osporenih zakonskih odredbi nije zaštita prava radnika jest propisivanje zabrane rada prodavaonica selektivno, čime je zakonodavac uskratio zaštitu onim radnicima u trgovini na koje se zabrana ne odnosi.

Predlagatelji nadalje ističu da propisanom zabranom zakonodavac izravno vrijeđa ustavno jamstvo propisano člankom 41. stavkom 1. Ustava *(Sve vjerske zajednice jednake su pred zakonom i odvojene od države.)*, budući da je jedan od ciljeva, koji se propisivanjem zabrane rada prodavaonica nedjeljom želio postići, promicanje određenih svjetonazora koji odražavaju stajališta (samo) Katoličke crkve.

Osporene odredbe, prema mišljenju predlagatelja, diskriminiraju određene skupine poduzetnika, to jest trgovce na koje se odnosi zabrana rada nedjeljom u odnosu prema poduzetnicima u drugim djelatnostima kojima je dopušten rad nedjeljom. Nadalje, smatraju da su osporenim odredbama diskriminirani trgovci koje zabrana pogađa u odnosu prema onim trgovcima kojima je dopušteno raditi nedjeljom. Štoviše, smatraju da osporene odredbe dovode i do nejednakosti između samih trgovaca na koje se zabrana odnosi, ističući da

nekima od nj ih zabrana pogoduje »jer se dio od ukupnog i zgubljenog nedjeljnog prometa, zbog smještaja prodavaonica tih trgovaca, prelijeva u nj ihove prodavaonice«. Prema tome, zabrana rada prodavaonica nedjeljom višestruko pogoduje određenim skupinama trgovaca dok drugima nanosi štetu.

Konačno, smatraju da je osporenim odredbama (osobito člancima 60. i 62. Zakona o trgovini) propisan prevelik broj iznimaka od zabrane rada prodavaonica nedjeljom te da nisu propisani jasni kriteriji za određivanje prodavaonica kojima je dopušten rad nedjeljom.

Posljedice koje su proizašle iz osporenih odredaba Zakona o t rgovini, prema stajalištima izraženim u prijedlozima, nisu primjerene legitimnim očekivanjima subjekata na koje se osporene odredbe odnose, što je u suprotnosti s načelom vladavine prava iz članka 3. Ustava. Predlagatelji napominju, naime, da je zakonodavac osporenim odredbama znatno izmijenio uvjete koji su postojali u vrijeme kad su predlagatelji donosili odluke o ulaganju kapitala u Republiku Hrvatsku, a koje odluke su između ostalog bile utemeljene na očekivanju da će trgovačku djelatnost moći obavljati u uvjetima poduzetničke slobode kakva je postojala u vrijeme donošenja odluka o ul aganju kapitala (a koja je, prema navodima prijedloga, uključivala i mogućnost rada nedjeljom).

Ograničenje poduzetničke slobode protivno članku 49. stavku 2. Ustava, prema mišljenju predlagatelja, osim trgovaca pogađa i brojne druge poslovne subjekte poput ugostitelja, turističkih agencija i drugih koji posluju u sklopu trgovačkih centara, a koji su prilikom sklapanja ugovora s trgovačkim centrima imali legitimna očekivanja (utemeljena na tadašnjim propisima koji su dopuštali rad nedjeljom) da će nedjeljom raditi i u budućnosti.

Smatraju da je osporenim odredbama Zakona o trgovini, kojima je propisana zabrana rada prodavaonica nedjeljom, radnicima u djelatnosti trgovine onemogućeno slobodno ugovaranje radnih uvjeta, čime je ograničeno njihovo pravo na rad zajamčeno člankom 54. stavkom 1. Ustava. Nadalje, ističu da će zabrana rada prodavaonica nedjeljom dovesti do gubitka značajnog broja radnih mjesta, što će produbiti nejednakost na tržištu rada, jer će većinom ženski dio populacije biti pogođen otkazima ugovora o radu, budući da u strukturi zaposlenih u djelatnosti trgovine prevladavaju žene, što dovodi do j oš jednog oblika diskriminacije: neizravne diskriminacije na temelju spola. Navedenu diskriminaciju, prema mišljenju predlagatelja, dodatno produbljuje činjenica da su iznimkama od zabrane rada prodavaonica nedjeljom obuhvaćena većinom prodajna mjesta u kojima su zaposleni muškarci.

Predlagatelji smatraju osporene odredbe Zakona o trgovini nesuglasnima i s člancima 49. stavkom 2. i 70. stavkom 1. točkom 3. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica (»Narodne novine - Međunarodni ugovori« broj 14/01.).

Pored toga, predlagatelj Magma d.d. ističe da su osporene odredbe Zakona o trgovini nesuglasne i s Nacionalnom politikom za promicanje ravnopravnosti spolova i sa Zakonom o ravnopravnosti spolova (»Narodne novine« broj 82/08.).

Slijedom iznesenog, predlažu pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom i ukidanje osporenih odredbi Zakona o trgovini.

Prijedlozi su osnovani.

4. Zakon o trgovini donio je Hrvatski sabor na sjednici 15. srpnja 2008. godine. Zakon o trgovini objavljen je u »Narodnim novinama« broj 87 od 25. srpnja 2008. godine, stupio je na snagu osmog dana od dana objave u »Narodnim novinama«, osim članka 58. stavaka 2., 3. i 4., članka 60. i članka 70. stavka 1. alineje 9. u dijelu koji se odnosi na radno vrijeme prodavaonica nedjeljom, koji su stupili na snagu 1. siječnja 2009. godine.

5. Osporene odredbe Zakona o trgovini glase:

Članak 58.

(1) Prodavaonice mogu od ponedjeljka do subote započeti s radom najranije u 6.00 sati, a završiti s radom najkasnije do 21.00 sat, osim ako općim aktom nadležnog tijela općine, grada i Grada Zagreba nije drugačije određeno.

(2) Prodavaonice nedjeljom i u dane blagdana ne rade, osim ako je Zakonom drugačije određeno.

(3) U razdoblju od 1. lipnja do 1. listopada te tijekom prosinca prodavaonice mogu raditi nedjeljom.

(4) Prodavaonice iz stavka 3. ovoga članka mogu započeti s radom najranije u 7.00 sati a završiti s radom najkasnije do 14.00 sati.

(5) Na dan uoči Uskrsa (Velika subota), na dan 24. prosinca (Badnjak) i 31. prosinca (Stara godina), prodavaonice mogu završiti radom najkasnije do 15.00 sati ako taj dan pada u radni dan.

Članak 59.

Iznimno od odredbi članka 58. stavka 1. i stavka 2. ovoga Zakona od 0 do 24 sata mogu raditi:

– benzinske postaje i prodavaonice na malo unutar zatvorenog dijela benzinskih postaja

– prodavaonice na graničnim prilazima, unutar zatvorenih područja autocesta na odmorištima, unutar zatvorenih područja kolodvora, zrakoplovnih luka, luka i pristaništa, te luka nautičkog turizma.

Članak 60.

(1) Iznimno od članka 58. stavka 2. i 3. ovoga Zakona, nedjeljom tijekom cijele godine mogu raditi:

– štandovi i klupe izvan tržnica na malo za prodaju cvijeća i svijeća,

– kiosci za prodaju tiska, cvijeća i svijeća,

– specijalizirane prodavaonice za prodaju kruha i pekarskih proizvoda, tiska, cvijeća i svijeća,

– benzinske postaje i prodavaonice na malo unutar zatvorenog dijela benzinskih postaja,

– prodavaonice na graničnim prilazima, unutar zatvorenih područja autocesta na odmorištima, unutar zatvorenih područja kolodvora, zrakoplovnih luka, luka i pristaništa, te luka nautičkog turizma,

– specijalizirane prodavaonice za prodaju suvenira.

(2) Prodavaonice iz stavka 1. podstavka 1., 2. i 3. ovoga članka mogu započeti s radom najranije u 7.00 sati, a završiti s radom najkasnije do 14.00 sati, a prodavaonice iz stavka 1. podstavka 6. ovoga članka mogu započeti s radom najranije u 6.00 sati, a završiti s radom najkasnije do 21.00 sat.

(3) Prodavaonice i benzinske postaje iz stavka 1. podstavka 4. i 5. ovoga članka mogu raditi od 0 do 24 sata.

(4) Nedjeljom tijekom cijele godine mogu raditi i:

– prodajni objekti u sklopu bolnica, lječilišta, toplica, hotela i hotelskih kompleksa, autokampova, muzejsko-galerijskih objekata te nacionalnih parkova i zooloških vrtova, a sukladno njihovom radnom vremenu,

– prodajni objekti u kojima se prodaju proizvodi namijenjeni promidžbi i zabavi za vrijeme održavanja događanja u koncertnim dvoranama i kinima, kongresnim dvoranama, sportskim objektima i igralištima,

– prodavaonice na brodovima – dva sata prije početka i za vrijeme trajanja plovidbe.

Članak 62.

(2) Odredbe ovoga Zakona kojima se uređuje radno vrijeme prodavaonica, ne odnose se na radno vrijeme klupa na tržnicama na malo, prodavaonica unutar zatvorenog dijela tržnica na malo za prodaju prehrambenih proizvoda, tiska, cvijeća, svijeća i suvenira, kao i prigodnu prodaju (sajmovi, izložbe i sl.), koji mogu raditi sukladno radnom vremenu tržnica na malo i prigodne prodaje.

(3) Odredbe ovoga Zakona kojima se uređuje radno vrijeme prodavaonica, ne odnose se na radno vrijeme pokretne prodaje, prodaje na daljinu, direktnu prodaju putem zastupnika i prodaju u proizvodnim objektima seljačkih ili obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava.

6. Neposredno su mjerodavni za ocjenu ustavnosti osporenih odredbi Zakona o trgovini sljedeći članci Ustava:

Članak 16. stavak 2.

Svako ograničenje slobode ili prava mora biti razmjerno naravi potrebe za ograničenjem u svakom pojedinom slučaju.

Članak 49. stavak 1. i stavak 2. (prva rečenica)

Poduzetnička i tržišna sloboda temelj su gospodarskog ustroja Republike Hrvatske.

Država osigurava svim poduzetnicima jednak pravni položaj na tržištu.

Članak 50. stavak 2.

Poduzetnička se sloboda ... mogu iznimno ograničiti zakonom radi zaštite interesa i sigurnosti Republike Hrvatske, prirode, ljudskog okoliša i zdravlja ljudi.

Članak 55. stavak 3.

Svaki zaposleni ima pravo na tjedni odmor (...) i ovih se prava ne može odreći.

7. Ustavni sud podsjeća da je zakonska zabrana rada trgovina na malo nedjeljom već bila predmetom ocjene ustavnosti u postupku pred ovim sudom. U odluci iz 2004. Ustavni sud ukinuo je ZIDZT, jer je načinom na koji su ZIDZT-om bile uređene iznimke od općeg pravila o neradnim danima trgovine na malo bila narušena jednakost poduzetnika unutar tog sektora trgovine, zajamčena člankom 49. stavkom 2. Ustava, a mjerila koja su bila postavljena za određivanje prodavaonica i drugih oblika trgovine na malo kojima se omogućava rad u neradne dane bila su suprotna načelu pravne izvjesnosti i načelu legitimnih očekivanja stranaka, kao sastavnicama načela vladavine prava, jedne od najviših vrednota ustavnog poretka Republike Hrvatske utvrđenih u članku 3. Ustava.

U novom zakonskom uređenju rada trgovina nedjeljom, ustavnost kojega se osporava u ovom ustavnosudskom postupku, zakonodavac je uvažio pravna stajališta Ustavnog suda izražena u navedenoj odluci iz 2004. godine, otklonivši prigovore neustavnosti vezane uz nejednake uvjete trgovaca na tržištu s obzirom na površinu prodajnog prostora te uz nejasnoće zakonskih termina kao što su »prodaja pretežito prehrambenih proizvoda«, »vrijeme turističke sezone« i »turističke potrebe«, kao i prigovore neustavnosti vezane uz postupak izdavanja dozvola za rad nedjeljom na temelju odluke o godišnjem rasporedu dežurstava prema broju stanovnika naselja odnosno mjesta.

Ustavni sud također podsjeća da je u odluci iz 2004. godine zauzeo stajalište o tome da pitanje radnog vremena u Republici Hrvatskoj ovisi o volji zakonodavca i da to pitanje, samo po sebi, ne može biti predmet ocjene suglasnosti s Ustavom. Neovisno o tome, međutim, zakonodavac je pri uređenju tog pitanja dužan uvažavati zahtjeve koje pred njega postavlja Ustav, a osobito one koji proizlaze iz načela vladavine prava i one kojima se štite odgovarajuća zaštićena ustavna dobra i vrednote. Time se ostvaruje ustavni zahtjev da u Republici Hrvatskoj zakoni moraju biti u suglasnosti s Ustavom (članak 5. stavak 1. Ustava). Sažeto, dakle, iako uređenje radnog vremena trgovina u Republici Hrvatskoj ulazi u područje slobode prosudbe zakonodavca, Ustavni sud ovlašten je ispitati jesu li propisane zakonske mjere u suglasnosti s odgovarajućim ustavnim dobrima odnosno zaštićenim ustavnim vrednotama.

Navedeno stajalište Ustavni sud dosljedno zastupa i u ovom predmetu.

8. Zakonom o trgovini uređeni su uvjeti za obavljanje djelatnosti trgovine na domaćem tržištu, uvjeti za obavljanje trgovine s inozemstvom, zaštitne mjere pri uvozu i izvozu, mjere ograničavanja obavljanja trgovine, radno vrijeme u djelatnosti trgovine, mjere zabrane nepoštenog trgovanja te nadzor i upravne mjere (članak 1. Zakona).

Osporenim zakonskim odredbama propisano je dnevno i tjedno radno vrijeme prodavaonica, pri čemu tjedno radno vrijeme u pravilu traje od ponedjeljka do subote. Ujedno je propisano da prodavaonice nedjeljom i u dane blagdana ne rade, ali je istodobno određeno više iznimaka od tog općeg pravila.

9. Člankom 55. stavkom 3. Ustava u Republici Hrvatskoj radnicima je zajamčeno pravo na tjedni odmor i tog se prava oni ne mogu odreći.

Ustavno jamstvo tjednog odmora za svakog radnika u Republici Hrvatskoj nije vezano uz nedjelju. Pravilo o nedjelji kao danu Ustavom zajamčenog tjednog odmora nije, dakle, ustavni zahtjev. Ono je u Republici Hrvatskoj ustanovljeno pojedinim međunarodnim ugovorima, koji čine dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske, te zakonima i drugim propisima, odnosno odgovarajućim kolektivnim i drugim ugovorima.

A. Međunarodni ugovori kojima se uređuje tjedni odmor radnika

9.1. Republika Hrvatska potpisnik je Konvencije 106 o tjednom odmoru u trgovini i uredima Međunarodne organizacije rada iz 1957. godine (u daljnjem tekstu: Konvencija 106), objavljene u »Narodnim novinama - Međunarodni ugovori« broj 3/02., koje je Republika Hrvatska stranka na temelju notifikacije o sukcesiji (»Narodne novine - Međunarodni ugovori« broj 6/95.).

Mjerodavne odredbe Konvencije 106 koje se odnose na obvezu države potpisnice da osigura tjedni odmor radnika glase:

Članak 6.

1. Sve osobe na koje se primjenjuje ova Konvencija imaju, osim ako nije drukčije uređeno sljedećim člancima, pravo na razdoblje tjednog odmora u trajanju od najmanje 24 sata neprekidno tijekom svakog razdoblja od sedam dana.

2. Razdoblje tjednog odmora se, kad god je to moguće, odobrava istovremeno svim zainteresiranim osobama u svakom poduzeću.

3. Razdoblje tjednog odmora mora se, kad god je to moguće, podudarati s danom u tjednu koji je prema tradiciji ili običajima te zemlje ili okruga određen kao dan odmora.

4. Tradicije i običaji vjerskih manjina moraju se, koliko je to moguće, poštivati.

Članak 7.

1. U slučaju kada je narav posla, narav usluga koje pruža poduzeće, brojnost stanovništva koje se poslužuje ili broj zaposlenih osoba takav da se odredbe članka 6. ne mogu primijeniti, nadležna vlast ili odgovarajuće tijelo u svakoj zemlji mogu, gdje je to primjereno, poduzeti mjere kako bi se na određene kategorije osoba ili određene vrste poduzeća na koje se odnosi ova Konvencija primijenio poseban raspored tjednog odmora, s time da se vodi računa o svim odgovarajućim socijalnim i gospodarskim razlozima.

2. Sve osobe na koje se primjenjuju takvi posebni rasporedi imaju pravo, u odnosu na svako razdoblje od sedam dana, na odmor čije je trajanje barem jednako razdoblju predviđenom u članku 6. (...).

Sukladno navedenom, Konvencija 106 ne zahtijeva da tjedni dan odmora bude nedjelja, ali propisuje da se razdoblje tjednog odmora mora, kad god je to moguće, podudarati s danom u tjednu koji je prema tradiciji ili običajima konkretne zemlje određen kao dan odmora, pri čemu se tradicije i običaji vjerskih manjina moraju, koliko je to moguće, poštivati.

9.2. Opće pravilo o nedjelji kao neradnom danu u Republici Hrvatskoj sadržano je u Zakonu o potvrđivanju Ugovora između Svete Stolice i Republike Hrvatske o pravnim pitanjima, potpisanim 18. prosinca 1996. godine (»Narodne novine – Međunarodni ugovori« broj 3/97.). Članak 9. Ugovora, sadržan u članku 2. Zakona o potvrđivanju Ugovora između Svete Stolice i Republike Hrvatske o pravnim pitanjima, glasi:

Članak 9.

1. Neradni dani su nedjelje i sljedeće svetkovine:

a) 1. siječnja, Svetkovina Svete Marije Bogorodice, Nova godina;

b) 6. siječnja, Bogojavljenje ili Sveta Tri Kralja;

c) Vazmeni ponedjeljak;

d) 15. kolovoza, Uznesenje Blažene Djevice Marije ili Velika Gospa;

e) 1. studenoga, Svi Sveti;

f) 25. prosinca, Božić;

g) 26. prosinca, prvi dan po Božiću, Sveti Stjepan.

2. Ugovorne strane će se dogovoriti o mogućim promjenama neradnih dana.

B. Opće zakonsko pravilo o tjednom odmoru radnika

9.3. Zakonom o radu (»Narodne novine« broj 38/95., 54/95., 65/95., 102/98., 17/01., 82/01., 114/03., 123/03., 142/03., 30/04. i 68/05. – odluka Ustavnog suda) propisano je pravo radnika na tjedni odmor nedjeljom. Mjerodavne odredbe Zakona o radu glase:

Članak 38.

Radnik ima pravo na tjedni odmor nedjeljom u trajanju najmanje 24 sata neprekidno, a ako je prijeko potrebno da radi nedjeljom, mora mu se za svaki radni tjedan osigurati jedan dan odmora, u razdoblju određenom kolektivnim ugovorom, sporazumom sklopljenim između radničkog vijeća i poslodavca ili ugovorom o radu.

Članak 84.

(...) za rad nedjeljom, blagdanom ili nekim drugim danom za koji je zakonom određeno da se ne radi, radnik ima pravo na povećanu plaću.

C. Pravila o tjednom odmoru radnika u Kolektivnom ugovoru za djelatnost trgovine

9.4. Nadalje, Kolektivnim ugovorom za djelatnost trgovine (»Narodne novine« broj 41/98.), čija je primjena odlukom ministra rada i socijalne skrbi proširena na sve poslodavce i radnike u djelatnosti trgovine, propisano je:

2. Tjedni odmor

Članak 20.

Tjedni odmor zaposlenik će koristiti nedjeljom, a ako je prijeko potrebno da zaposlenik radi u nedjelju, mora mu se u sljedećem tjednu osigurati dan tjednog odmora.

Članak 35.

Osnovica iz stavka 1. članka 29. pomnožena koeficijentom složenosti poslova, povećava se:

(...)

** za rad nedjeljom ..... 35 %*

(...).

Ako zaposlenik radi na dane blagdana i neradne dane utvrđene zakonom, ima pravo na naknadu plaće i plaću uvećanu najmanje za 50%.

Ako zaposlenik radi na dan Uskrsa ima pravo na plaću uvećanu najmanje za 50%.

Ako je prisutno više uvjeta istovremeno, dodaci iz prethodnih stavaka se kumuliraju, osim ako je državni blagdan ili neradni dan utvrđen zakonom, nedjelja.

D. Ugovorna pravila o tjednom odmoru radnika

9.5. Konačno, u skladu s člankom 6. stavkom 4. Konvencije 106 o tjednom odmoru u trgovini i uredima Međunarodne organizacije rada iz 1957. godine, Republika Hrvatska sklopila je dvostrane ugovore s pojedinim vjerskim zajednicama o pitanjima od zajedničkog interesa, čime se ostvaruje ustavni zahtjev za ravnopravnošću svih vjerskih zajednica pred zakonom i odvojenošću države od crkve, propisan člankom 41. stavkom 1. Ustava.

Tako je, primjerice, u Ugovoru Vlade Republike Hrvatske s Evanđeoskom (Pentekosnom) crkvom u Republici Hrvatskoj, Kršćanskom adventističkom crkvom u Republici Hrvatskoj i Savezom baptističkih crkava u Republici Hrvatskoj o pitanjima od zajedničkog interesa (»Narodne novine« broj 196/03.), izrijekom određeno:

Članak 22.

Za Kršćansku adventističku crkvu biblijski dan odmora u tjednu je subota, u skladu s kojim se vjerniku pripadniku ove crkve priznaje pravo na izostanak s posla, s fakulteta i iz škole, te oslobađanje radnih obaveza u vojsci, policiji i kazneno odgojnim ustanovama, i to od zalaska sunca u petak do zalaska sunca u subotu.

Na zahtjev, koji podnosi vjernik, određuje mu se individualni raspored. Vjernik zaposlenik radne sate nadoknađuje radnim danom, nedjeljom ili blagdanom bez prava na posebnu naknadu. (...)

9.6. Na temelju iznesenog, Ustavni sud utvrđuje da je u pravnom poretku Republike Hrvatske nedjelja onaj dan u tjednu koji je prema hrvatskoj tradiciji i njezinim običajima dan tjednog odmora u smislu članka 6. stavka 3. Konvencije 106.

Iako nedjelja, kao dan tjednog odmora, nije zahtjev koji proizlazi iz Ustava, nedjelju je danom tjednog odmora proglasio nacionalni zakonodavac, a taj je zahtjev potvrđen i u pojedinim međunarodnim ugovorima te mjerodavnim nacionalnim propisima odnosno kolektivnim i drugim odgovarajućim ugovorima.

Zahtjev da nedjelja bude dan tjednog odmora, međutim, nije apsolutan. Osim što se Republika Hrvatska ugovorno obvezala poštivati tradicije i običaje pojedinih vjerskih manjina, i potrebe društvene zajednice koje se ne mogu zadovoljiti bez kontinuiranog, trajnog i nesmetanog funkcioniranja javnih službi, ali i gospodarski ustroj zemlje koji se prema članku 49. stavku 1. Ustava mora zasnivati na poduzetničkoj i tržišnoj slobodi, zahtijevaju po naravi stvari i rad nedjeljom.

Ustavni sud u tom smislu smatra ustavnopravno relevantnim zakonsko pravo svakog radnika u Republici Hrvatskoj da za rad nedjeljom ima pravo na povećanu plaću, a da za svaki radni tjedan u kojem je radio u nedjelju ima osiguran jedan dan odmora (članak 55. stavak 3. Ustava i članci 38. i 84. Zakona o radu). Time se ustanovljava potrebna ravnoteža između ustavnog prava radnika da u svakom tjednu ima jedan dan odmora i da za rad nedjeljom, kao zakonom određen dan tjednog odmora, bude odgovarajuće nagrađen, s jedne strane, Ustavom zajamčene slobode poduzetništva trgovaca, s druge strane, i općih interesa za urednim i nesmetanim funkcioniranjem društvene zajednice, s treće strane.

10. Ustavni sud smatra da se ustavnost osporenih odredbi Zakona o trgovini mora razmatrati u svjetlu cjelokupnog normativnog uređenja tjednog odmora u Republici Hrvatskoj, prikazanog u točki 9. obrazloženja ove odluke.

Pri tome je potrebno opetovano naglasiti da pitanje uređenja radnog vremena u Republici Hrvatskoj samo po sebi nema ustavno značenje. Riječ je o području u kojem zakonodavac ima široko područje slobode prosudbe. Prema članku 2. stavku 4. alineji 1. Ustava, naime, Hrvatski sabor samostalno odlučuje o uređivanju gospodarskih, pravnih i političkih odnosa u Republici Hrvatskoj. Pri tom uređenju, međutim, zakonodavac je dužan uvažavati zahtjeve koje pred njega postavlja Ustav, a osobito one koji proizlaze iz načela vladavine prava i one kojima se štite određena ustavna dobra i vrednote.

Ustavni sud također primjećuje da osporene odredbe Zakona o trgovini proizvode neposredne i izravne pravne učinke na prava i obveze njegovih adresata. One, dakle, djeluju *ex lege*, pa za njihovu primjenu na konkretne slučajeve nije potrebna provedba upravnih ili drugih pravnih postupaka odnosno donošenje posebnih pojedinačnih akata kojima se, neposrednom

primjenom osporenih zakonskih odredbi, odlučuje o pravima, obvezama ili pravnim interesima stranaka. Stoga pri ispitivanju ustavnosti osporenih zakonskih odredbi nije riječ samo o apstraktnoj kontroli suglasnosti osporenih odredbi Zakona o trgovini s odgovarajućim odredbama Ustava, već i o ispitivanju mogućih povreda ljudskih prava i temeljnih sloboda zajamčenih Ustavom (ustavnih prava) svih pojedinačnih adresata tog zakona, jer on na njih neposredno i izravno djeluje. Zbog toga se u ovom ustavnosudskom postupku mora uvažavati i zahtjev iz članka 16. stavka 2. Ustava koji propisuje da svako ograničenje slobode ili prava mora biti razmjerno naravi potrebe za ograničenjem *u svakom pojedinom slučaju*.

Sukladno ustavnom zahtjevu razmjernosti, pri ocjeni ustavnosti osporenih odredbi Zakona o trgovini valja u prvom redu ispitati cilj kojeg je zakonodavac njima želio postići i njegovu legitimnost.

10.1. U dijelu obrazloženja pod nazivom »I. Razlozi zbog kojih se zakon donosi i pitanja koja se njime rješavaju« Konačnog prijedloga Zakona o trgovini (drugo čitanje) P.Z.E. br. 21, o kojem je rasprava u Hrvatskom saboru zaključena 14. srpnja 2008., a koji je prihvaćen većinom glasova na 5. sjednici održanoj 15. srpnja 2008., istaknuto je:

»Trgovina kao važna gospodarska djelatnost ima ključnu ulogu u gospodarstvu. (...) Budući razvoj ove djelatnosti ovisit će u prvom redu o prilagodbi novonastalim uvjetima, kako na globalnom i regionalnom tako i na lokalnom tržištu, ali i o dogradnji zakonske regulative koja bi trebala osigurati njezin nesmetan rast i razvoj te je ujedno približiti razini razvijenosti u drugim zemljama s razvijenim gospodarstvom. (...)

Isto je tako nužno kroz regulativu omogućiti i stvaranje boljih uvjeta poslovanja za sve subjekte na tržištu koji se bave ovom djelatnošću, a sve s ciljem suzbijanja nelojalne tržišne utakmice i minimiziranja neregistriranog gospodarstva (...). Djelatnost trgovine kao gospodarska grana treba biti u funkciji i u interesu cjelokupnog gospodarstva naše zemlje uz vođenje računa kako o radnicima zaposlenima u trgovini tako i o potrošačima u Republici Hrvatskoj, a posebice kada se radi o opskrbi robama koje su nužne u svakodnevnom životu, robama koje osiguravaju nesmetano funkcioniranje društvene zajednice i nesmetan pristup informacijama, kao i robama koje su vezane uz poštivanje kulturnih i obiteljskih tradicija te potreba turista. (...)

Predmetnim prijedlogom Zakona radno vrijeme u djelatnosti trgovine bit će uređeno na način da će nedjelja, kao i svi blagdani, biti neradni dani. Naime, nedjelja će biti bazno neradni dan uz mogućnost rada određenih prodavaonica kao izuzeća, pri čemu će se voditi računa o opskrbi potrošača robama koje su nužne u svakodnevnom životu, odnosno opskrbi robama koje osiguravaju nesmetano funkcioniranje društvene zajednice i nesmetan pristup informacijama, kao i robama koje su vezane uz poštivanje kulturnih i obiteljskih tradicija te potreba turista. Dakle, određena izuzeća za rad prodavaonica nedjeljom uvedena su zbog funkcioniranja društvene zajednice na način da se vodi briga o opskrbi robama koje su nužne u svakodnevnom životu, odnosno robama koje osiguravaju nesmetano funkcioniranje društvene zajednice, te zbog nesmetanog pristupa društvene zajednice informacijama, kao i onim robama koje su vezane uz poštivanje kulturnih i obiteljskih tradicija.« (str. 26. do 29. Konačnog nacrta Zakona o trgovini, P.Z.E. br. 21.)

Ustavni sud primjećuje da je predlagatelj Zakona o trgovini jasno naznačio da trgovina kao važna gospodarska djelatnost ima ključnu ulogu u hrvatskom gospodarstvu. U tom je smislu jasno naznačen opći cilj koji se zakonom želi postići: djelatnost trgovine kao gospodarska

grana treba nesmetano rasti i r azvijati se te biti u funkciji i u interesu cjelokupnog gospodarstva zemlje uz vođenje računa i o trgovcima i o radnicima zaposlenima u trgovini i o potrošačima u Republici Hrvatskoj.

Međutim, Ustavni sud također primjećuje da cilj zbog kojega se Zakonom o trgovini uvodi posebna mjera prema kojoj će u gospodarskoj djelatnosti trgovine »nedjelja biti bazno neradni dan« nije obrazložen. Obrazložen je samo cilj onih zakonskih odredbi koje, kao iznimku od općeg pravila zabrane, uređuju mogućnost rada određenih prodavaonica nedjeljom. Taj propust predlagatelja Zakona o trgovini da naznači cilj zbog kojega smatra nedostatnim opće pravilo o nedjelji kao danu tjednog odmora propisano Zakonom o radu, odnosno da naznači cilj zbog kojega smatra potrebnim i opravdanim u gospodarskoj djelatnosti trgovine posegnuti za posebnom zakonskom mjerom zabrane rada prodavaonica nedjeljom, nije nevažan. Ustavni sud je zbog tog propusta, naime, doveden u poziciju da mora pretpostavljati eventualne ciljeve takve posebne zakonske mjere čija se ustavnost ispituje u ovom ustavnosudskom postupku, što nije prihvatljivo ima li se u vidu činjenica da bi osporena zakonska mjera, zbog svojih učinaka na gospodarski život zemlje, mogla biti protumačena i kao proturječna prethodno navedenom i jasno izraženom općem cilju Zakona o trgovini.

Predlagatelji navode da je u konkretnom slučaju riječ o volji zakonodavca da u području trgovine, kao važne gospodarske djelatnosti, promiče »određene svjetonazore koji odražavaju stajališta (samo) Katoličke crkve«, odnosno da je riječ o (neodgovarajućoj) mjeri koja u prvom redu ima za cilj zaštitu Ustavom i zakonom zajamčenih prava radnika u trgovini, koja prava država na drugi način nije »sposobna« djelotvorno zaštiti.

U takvim okolnostima, a u ne dostatku jasno definiranog cilja osporene zakonske mjere, Ustavnom sudu ne preostaje drugo nego zaključiti da - uz postojanje općeg zakonskog pravila o nedjelji kao danu tjednog odmora propisanog u Zakonu o radu - cilj osporene zakonske mjere koja određuje da će u gospodarskoj djelatnosti trgovine »nedjelja biti bazno neradni dan«, nije moguće s izvjesnošću utvrditi.

Zbog navedenih razloga, a vodeći se činjenicom da je nedjelja već Zakonom o radu ustanovljena kao dan tjednog odmora u pravnom poretku Republike Hrvatske te spoznajom o važnosti predmeta koji razmatra u o vom ustavnosudskom postupku za cjelokupnu gospodarsku djelatnost zemlje, ali i za prava trgovaca i drugih pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju djelatnost trgovine, radnika zaposlenih u prodavaonici i potrošača odnosno profesionalnih korisnika u smislu mjerodavnih odredbi Zakona o trgovini, Ustavni sud polazi od pretpostavke da osporena zakonska mjera ima za cilj zaštitu prava radnika zaposlenih u trgovini.

Pod zaštitom prava radnika zaposlenih u trgovini Ustavni sud smatra zaštitu njihovih prava iz radnog odnosa u slučajevima kad oni u prodavaonicama rade nedjeljom, a trgovci/poslodavci ne poštuju svoje obveze prema njima vezane uz rad nedjeljom, propisane Zakonom o r adu, drugim radnopravnim propisima, kolektivnim ugovorom, sporazumom sklopljenim između poslodavca i radničkog vijeća, ugovorom o radu ili drugim mjerodavnim aktima.

Čini se da bi zaštita prava radnika zaposlenih u trgovini, definirana na prethodno opisani način, mogla biti jedini cilj koji bi dostatno legitimirao uvođenje osporene zakonske mjere zabrane rada prodavaonica nedjeljom u pravni poredak Republike Hrvatske.

U odnosu na pitanje legitimnosti ostalih ciljeva zbog kojih bi osporena zakonska mjera eventualno mogla biti propisana (primjerice, zaštita nekih drugih prava radnika zaposlenih u trgovini, kao što je njihovo pravo na poštovanje obiteljskog života i sl.) Ustavni sud upućuje na odluku o nedopuštenosti zahtjeva Europske komisije za ljudska prava u predmetu Louise Stedman protiv Ujedinjenog Kraljevstva od 9. travnja 1997. (zahtjev br. 29107/95).

10.2. Polazeći od navedenog, Ustavni sud u nastavku treba odgovoriti na sljedeće pitanje:

– je li propisano ograničenje tjednog i dnevnog radnog vremena prodavaonica razmjerno legitimnom cilju koji je zakonodavac tom mjerom želio postići, to jest zaštiti prava radnika zaposlenih u trgovini?

Prema stajalištu predlagatelja, pri ograničavanju poduzetničke slobode koju Ustav dopušta samo iznimno, radi zaštite legitimnih ciljeva propisanih Ustavom, dužnost je zakonodavca poštivati načelo razmjernosti propisano člankom 16. Ustava. Osporene odredbe Zakona o trgovini kojima je propisana zabrana rada prodavaonica nedjeljom, prema mišljenju predlagatelja, ne udovoljavaju nijednom od zahtjeva koji moraju biti ispunjeni da bi ograničenje poduzetničke slobode iz članka 50. stavka 2. Ustava bilo ustavnopravno prihvatljivo.

Ustavni sud pri tom napominje da većina predlagatelja pokretanja postupka za ocjenu ustavnosti odredbi Zakona o trgovini kojima se uređuje tjedno i dnevno radno vrijeme prodavaonica pripada kategoriji trgovaca, to jest pravnih ili fizičkih osoba registriranih za obavljanje kupnje i prodaje robe i/ili pružanja usluga u trgovini, koju djelatnost obavljaju slobodno i pod jednakim uvjetima na tržištu, na način da se ne sprječava, ne ograničava i ne narušava tržišno natjecanje (članak 4. stavci 1. i 2. Zakona o trgovini). Stoga su i njihovi prigovori usmjereni ponajviše na pitanje njihove poduzetničke slobode zajamčene Ustavom.

Ostajući u okvirima prigovora predlagatelja, Ustavni sud podsjeća da se poduzetnička sloboda može iznimno ograničiti zakonom radi zaštite interesa i sigurnosti Republike Hrvatske, prirode, ljudskog okoliša i zdravlja ljudi (članak 50. stavak 2. Ustava), ali i da svako ograničenje te slobode mora biti razmjerno naravi potrebe za ograničenjem u svakom pojedinom slučaju (članak 16. stavak 2. Ustava).

Nije sporno da zakonska mjera zabrane rada prodavaonica nedjeljom predstavlja oblik zakonskog ograničenja poduzetničke slobode trgovaca, ali je sporno je li cilj zbog kojeg je to ograničenje propisano takve naravi da bi ono iznimno bilo ustavnopravno dopušteno.

U točki 10.1. obrazloženja ove odluke navedeni su razlozi zbog kojih Ustavni sud polazi od postavke da je cilj osporene zakonske mjere zabrane rada prodavaonica nedjeljom zaštita prava radnika zaposlenih u njima. Članak 50. stavak 2. Ustava, s druge strane, propisuje da se poduzetnička sloboda može iznimno ograničiti zakonom radi zaštite interesa i sigurnosti Republike Hrvatske, prirode, ljudskog okoliša i zdravlja ljudi.

Čini se da bi se zaštita prava radnika zaposlenih u prodavaonicama kao cilj osporene zakonske mjere teško mogla podvesti pod bilo koje dobro odnosno vrijednost koje ustavotvorac smatra tako važnim da zbog njih dopušta ograničenja poduzetničke slobode.

U odnosu na problem zaštite prava radnika zaposlenih u pr odavaonicama, Ustavni sud podsjeća da je pravo svih zaposlenika u Republici Hrvatskoj na tjedni odmor zajamčeno Ustavom.

Nadalje, pravo radnika zaposlenih u prodavaonicama na tjedni odmor te pravo na povećanu plaću za rad nedjeljom izrijekom su propisani Zakonom o radu i Kolektivnim ugovorom za djelatnost trgovine. Uskraćivanje zaposleniku tih prava predstavlja povredu zakona odnosno osnovu za provođenje inspekcijskog nadzora nad radom poslodavca te osnovu za traženje sudske zaštite prava zaposlenika. Uskraćivanje prava na tjedni odmor predstavlja i povredu ustavnog prava zaposlenika.

U točki 9.6. obrazloženja ove odluke već je navedeno da je takvim uređenjem odnosa u gospodarskoj djelatnosti trgovine ustanovljena potrebna ravnoteža između ustavnog prava radnika da u s vakom tjednu ima jedan dan odmora i da za rad nedjeljom, kao zakonom određen dan tjednog odmora, bude odgovarajuće nagrađen, s jedne strane, Ustavom zajamčene slobode poduzetništva trgovaca, s druge strane, i općih interesa za urednim i nesmetanim funkcioniranjem društvene zajednice, s treće strane.

Uz navedeni normativni okvir uređenja i zaštite prava radnika u prodavaonicama, pojava nepoštivanja ustavnih, zakonskih i ugovornih obveza trgovaca/poslodavaca u odnosu prema radnicima zaposlenim u prodavaonicama, koja je prisutna u s tvarnom gospodarskom životu zemlje, nije ustavnopravno dostatan razlog koji bi mogao opravdati posebnu zakonsku mjeru zabrane rada prodavaonica nedjeljom.

Ustavni sud u tom smislu ističe da je država dužna organizirati svoj pravni sustav nadzora nad pravilnom i urednom provedbom zakona i drugih propisa na način koji će svakom zaposleniku jamčiti i osigurati djelotvorno ostvarenje priznatih mu prava, ali i jamčiti i osigurati djelotvornu zaštitu protiv bilo koga tko ne poštuje njegova zakonska i drugim propisima odnosno ugovorima priznata prava.

Navedeni zahtjevi odnose se i na gospodarsku djelatnost trgovine, a po naravi stvari uključuju i radnike zaposlene u prodavaonicama.

U takvoj situaciji čini se nespornim da propisivanje zabrane rada prodavaonica nedjeljom nije mjera koja bi odgovarala ostvarenju cilja zbog kojega je propisana: zaštiti prava radnika u prodavaonicama. Osim što nije odgovarajuća, ta se mjera teško može podvesti pod bilo koje Ustavom određeno dobro zbog čije bi zaštite bilo dopušteno zakonom ograničavati ustavnu slobodu poduzetništva u smislu članka 50. stavka 2. Ustava.

Zaključno, iako postojanje i drugih rješenja kojima bi se ostvario isti cilj još uvijek ne znači da je osporena zakonska mjera sama po sebi nesuglasna Ustavu, čini se da zakonsko propisivanje zabrane rada prodavaonica nedjeljom nije bilo nužno u demokratskom društvu radi ostvarenja cilja koji se njome želio postići: zaštite prava radnika zaposlenih u prodavaonicama.

Prava radnika zaposlenih u prodavaonicama, koja su im zajamčena Ustavom, zakonom, drugim propisima i kolektivnim ugovorom, treba djelotvorno ostvarivati i štititi, ali se to može činiti različitim drugim sredstvima koja manje zadiru u poduzetničku slobodu trgovaca no što se to čini zabranom rada njihovih prodavaonica nedjeljom.

Stoga je zakonsko propisivanje zabrane rada prodavaonica nedjeljom nametnulo prekomjeran teret trgovcima na koje se ta zabrana odnosi, posebno u svjetlu okolnosti da su tom zabranom pogođeni i oni trgovci koji u cijelosti poštuju prava svojih zaposlenika, čime je poremećena ravnoteža između zaštite prava radnika u prodavaonicama i zaštite slobode poduzetništva trgovaca, sve u svjetlu ustavnog određenja da su poduzetnička i tržišna sloboda temelj gospodarskog ustroja Republike Hrvatske (članak 49. stavak 1. Ustava).

11. Prigovori predlagatelja odnose se i na nesuglasnost osporene zakonske mjere zabrane rada prodavaonica nedjeljom i s člankom 49. stavkom 2. Ustava, koji propisuje da država osigurava svim poduzetnicima jednak pravni položaj na tržištu.

Ostajući u okvirima prigovora predlagatelja, Ustavni sud je u ovom ustavnosudskom postupku bio dužan odgovoriti na sljedeće pitanje:

– može li se uređenje tjednog i dnevnog radnog vremena prodavaonica sadržano u osporenim odredbama Zakona o trgovini smatrati prihvatljivom zakonskom mjerom u odnosu na Ustavom zajamčenu jednakost pravnog položaja poduzetnika na tržištu propisanu prvom rečenicom članka 49. stavka 2. Ustava?

Ocjenjujući osporene odredbe Zakona o trgovini u svjetlu ustavnog jamstva jednakosti pravnog položaja poduzetnika na tržištu, Ustavni sud u prvom je redu dužan istaknuti da se u obrazloženju članaka 58. do 62. konačnog nacrta Zakona o trgovini (str. 39. i 40.) predlagatelj zakona izrijekom pozvao na odluku Ustavnog suda iz 2004. godine, kojom je ukinut ZIDZT, utvrđujući sljedeće:

»Predloženim odredbama članaka 58. do 60. ispravlja se prethodni propust i uređenje rada nedjeljom usklađuje se sa zahtjevima koje je u navedenoj odluci postavio Ustavni sud. Pri uređenju rada nedjeljom uvaženo je načelo jednakosti uz istodobno uvažavanje javnih potreba stanovništva u različitim područjima javnog i privatnog života, čime je postignuta razmjernost propisana člankom 16. Ustava.«

Razmatrajući osporene odredbe Zakona o trgovini s aspekta prve rečenice članka 49. stavka 2. Ustava, Ustavni se sud ne može složiti s takvom ocjenom.

11.1. Osporenim odredbama Zakona o trgovini ustanovljene su razlike u pravnom položaju trgovaca prema kriteriju dopuštenog radnog vremena prodavaonica odnosno drugih prodajnih objekata, koje se mogu sistematizirati na sljedeći način:

a) prodavaonice odnosno prodajni objekti koji mogu raditi bez ograničenja (od 0 do 24 sata sve nedjelje u godini):

– benzinske postaje i prodavaonice na malo unutar zatvorenog dijela benzinskih postaja,

– prodavaonice na graničnim prilazima, unutar zatvorenih područja autocesta na odmorištima, unutar zatvorenih područja kolodvora, zrakoplovnih luka, luka i pristaništa, te luka nautičkog turizma;

b) prodavaonice koje mogu raditi nedjeljom tijekom cijele godine (od 7 do 21 sat):

– specijalizirane prodavaonice za prodaju suvenira;

c) prodajni objekti koji mogu raditi nedjeljom tijekom cijele godine (od 7 do 14 sati):

– štandovi i klupe izvan tržnica na malo za prodaju cvijeća i svijeća,

– kiosci za prodaju tiska, cvijeća i svijeća,

– specijalizirane prodavaonice za prodaju kruha i pekarskih proizvoda, tiska, cvijeća i svijeća;

d) prodajni objekti koji mogu raditi nedjeljom tijekom cijele godine:

– prodajni objekti u sklopu bolnica, lječilišta, toplica, hotela i hotelskih kompleksa, autokampova, muzejsko-galerijskih objekata te nacionalnih parkova i zooloških vrtova, a sukladno njihovom radnom vremenu,

– prodajni objekti u kojima se prodaju proizvodi namijenjeni promidžbi i zabavi za vrijeme održavanja događanja u koncertnim dvoranama i kinima, kongresnim dvoranama, sportskim objektima i igralištima,

– prodavaonice na brodovima – dva sata prije početka i za vrijeme trajanja plovidbe;

e) prodajni objekti koji mogu raditi nedjeljom tijekom cijele godine (sukladno radnom vremenu tržnica na malo i prigodne prodaje):

– klupe na tržnicama na malo, prodavaonica unutar zatvorenog dijela tržnica na malo za prodaju prehrambenih proizvoda, tiska, cvijeća, svijeća i suvenira, kao i prigodna prodaja (sajmovi, izložbe i sl.);

f) pokretna prodaja, prodaja na daljinu, direktna prodaja putem zastupnika i prodaja u proizvodnim objektima seljačkih ili obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava.

Prodavaonicama koje ne pripadaju nijednoj od navedenih skupina dopušteno je raditi nedjeljom u razdoblju od 1. lipnja do 1. listopada te tijekom prosinca od 7 do 14 sati, dok im u preostalom dijelu godine (od 1. listopada do 30. studenoga, te od 1. siječnja do 31. svibnja) rad nedjeljom nije dopušten.

11.2. Ustavni sud u prvom redu primjećuje prekomjerni stupanj normiranja, odnosno pretjerani normativizam u pristupu zakonodavca pri uređenju tjednog i radnog vremena prodavaonica, koji nije primjeren zahtjevima gospodarskog ustroja Republike Hrvatske na temeljima poduzetničke i tržišne slobode (članak 49. stavak 1. Ustava).

S druge strane, iznimke od općeg pravila prema kojemu prodavaonice ne rade nedjeljom upućuju na to da zakonodavac uvažava činjenicu da postoji potreba za kontinuiranim i svakodnevnim radom određenog broja prodavaonica radi opskrbe potrošača, odnosno radi nesmetanog funkcioniranja društvene zajednice i nesmetanog pristupa informacijama.

Stoga se osnovanim čini pitanje: je li zakonodavac uspio postići ustavnopravno prihvatljivu ravnotežu između prava trgovaca kojima je dopušten rad nedjeljom i prava onih kojima je on zabranjen, do stupnja da se bez ikakve sumnje može otkloniti prigovor o pojavi nejednakosti druge skupine trgovaca u odnosu na onu prvu.

Prema ocjeni Ustavnog suda, osporena zakonska rješenja ukazuju da se taj prigovor ne može otkloniti i da postoje dostatni razlozi za utvrđenje da je njima narušena Ustavom zajamčena jednakost unutar jedne skupine poduzetnika na tržištu - trgovaca. Čini se da narušavanje jednakosti pravnog položaja unutar jedne skupine poduzetnika, učinjeno osporenim zakonskim odredbama, nema objektivnog i razumnog opravdanja promatra li se s aspekta ustavne obveze države da svim poduzetnicima osigurava jednak pravni položaj na tržištu. Stoga Ustavni sud ocjenjuje da su osporene odredbe Zakona o trgovini nesuglasne i s člankom 49. stavkom 2. Ustava.

12. Budući da je utvrdio nesuglasnost osporenih odredbi Zakona o trgovini s člancima 49. stavkom 2. i 50. stavkom 2. Ustava, Ustavni sud nije posebno razmatrao suglasnost osporenih odredbi s ostalim člancima Ustava te s Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i Protokolima uz Konvenciju na koje predlagatelji ukazuju.

13. Članak 57. Zakona o trgovini propisuje:

Članak 57.

(1) Trgovac određuje radno vrijeme prodavaonice i drugog oblika trgovine na malo (u daljnjem tekstu: prodavaonica) u skladu s ovim Zakonom pri čemu će uzeti u obzir potrebe kupaca, broj radnika zaposlenih u prodavaonici i poštivanje njihovih prava uređenih ovim Zakonom, Zakonom o radu, drugim radno pravnim propisima, kolektivnim ugovorom, sporazumom sklopljenim između poslodavca i radničkog vijeća i ugovorom o radu, posebno u pogledu plaće i naknade plaće, dodataka na plaću, rasporeda i preraspodijele radnog vremena, prekovremenog i noćnog rada, te stanke, dnevnog, tjednog i godišnjeg odmora.

Sukladno tome, Ustavni sud utvrđuje da ukidanjem odredbi Zakona o trgovini, navedenih u točki I. izreke ove odluke, u tom pravnom pitanju ne nastupa pravna praznina. Stoga nije bilo ustavnopravno osnovanih razloga za određivanje odgode prestanka važenja ukinutih odredbi Zakona o trgovini u smislu članka 55. stavka 2. Ustavnog zakona.

Navedeno utvrđenje ne utječe na pravo zakonodavca odnosno drugog ovlaštenog donositelja propisa da na drugačiji način uredi tjedno i dnevno vrijeme prodavaonica, ali uz uvažavanje odgovarajućih temeljnih ustavnih vrijednosti odnosno zaštićenih ustavnih dobara na koja je Ustavni sud ukazao u ovoj odluci.

14. Slijedom iznijetog, na temelju članka 55. stavaka 1. i 2. Ustavnog zakona odlučeno je kao u točkama I. i II. izreke. Točka III. izreke temelji se na članku 29. stavku 1. Ustavnog zakona.

15. S obzirom na točku I. izreke odluke, prijedlozi za privremenu obustavu izvršenja pojedinačnih akata ili radnji koje se poduzimaju na osnovi Zakona o trgovini čija se suglasnost s Ustavom ocjenjuje, podneseni na temelju članka 45. Ustavnog zakona, nisu razmatrani.

Broj: U-I-642/2009
U-I-679/2009
U-I-685/2009
U-I-1574/2009

Zagreb, 19. lipnja 2009.

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Predsjednica
dr. sc. Jasna Omejec, v. r.

HRVATSKI SABOR

2222

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O TRGOVINI

Proglašavam Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trgovini, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 30. rujna 2011. godine.

Klasa: 011-01/11-01/178

Urbroj: 71-05-03/1-11-2

Zagreb, 5. listopada 2011.

Predsjednik
Republike
Hrvatske
prof. dr. sc. Ivo

Josipović, v. r.

ZAKON

O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O TRGOVINI

Članak 1.

U Zakonu o trgovini (»Narodne novine«, br. 87/08., 116/08. i 76/09. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) u članku 2. iza točke 4. dodaju se nove točke 5., 6. i 7. koje glase:

»5. »Prodavač« je osoba koja neposredno prodaje ili slaže robu u trgovini te savjetuje kupca o svojstvima i namjeni robe.

6. »Trgovački poslovođa« je osoba koja rukovodi materijalno--financijskim poslovanjem trgovine.

7. »Fizička osoba – građanin« je svaka osoba koja nije registrirana za obavljanje kupnje i prodaje robe i/ili pružanja usluga u trgovini. «.

Dosadašnje točke 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13. i 14. postaju točke 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16. i 17.

Članak 2.

U članku 5. stavku 1. podstavak 1. mijenja se i glasi:

»– nositelj i/ili član obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva upisan u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava u s kladu s posebnim propisima, kada svoje poljoprivredne proizvode prodaje na malo izvan prodavaonica na način iz članka 10. stavka 1. podstavka 1., 2., 4., 5., 8., 9. i 10. ovoga Zakona, kao i na tržnicama na veliko iz članka 7. stavka 3. ovoga Zakona, «.

Iza podstavka 6. dodaje se podstavak 7. koji glasi:

»– pravne osobe (udruge, zadruge, ustanove i sl.) koje prema posebnim propisima radi ostvarivanja svojih ciljeva, a sukladno odredbama statuta ili drugih općih akata, svoje proizvode prodaju na malo izvan prodavaonica na način iz članka 10. stavka 1. podstavka 2., 3., 4., 9. i 13. ovoga Zakona. «.

Iza stavka 2. dodaje se stavak 3. koji glasi:

»(3) Iznimno, odredba stavka 2. ovoga članka ne odnosi se na osobe iz stavka 1. podstavka 1., 2., 3., 4. i 6. ovoga članka kada se prodaja robe i/ili usluga obavlja prigodnom prodajom (sajmovi, izložbe i sl.). «.

Članak 3.

U članku 10. stavku 1. podstavku 10. riječi: »seljačkih ili« brišu se.

Iza podstavka 12. dodaje se podstavak 13. koji glasi:

»– u prostorima kulturnih, sakralnih, obrazovno-pedagoških, znanstvenih i drugih javnih ustanova te prostorima koji se smatraju zaštićenim područjem prirode.«.

U stavku 3. riječi: »predstavničko tijelo mjesno nadležnog grada ili općine.« zamjenjuju se riječima: »predstavničko tijelo grada ili općine.«.

Iza stavka 3. dodaje se novi stavak 4. koji glasi:

»(4) Prodaja robe na način iz stavka 1. podstavka 5. ovoga članka (pokretna prodaja), može se obavljati samo uz uvjete propisane odlukom predstavničkog tijela grada ili općine na čijem području se pokretna prodaja obavlja. «.

U dosadašnjem stavku 4., koji postaje stavak 5., riječi: »nadležno tijelo jedinice lokalne samouprave« zamjenjuju se riječima: »predstavničko tijelo grada ili općine«.

U dosadašnjem stavku 5., koji postaje stavak 6., riječi: »Nadležno tijelo jedinice lokalne samouprave« zamjenjuju se riječima: »Predstavničko tijelo grada ili općine«.

Članak 4.

U članku 11. iza stavka 3. dodaje se novi stavak 4. koji glasi:

»(4) U trgovini na malo zabranjeno je oglašavanje, kao i izlaganje i prodaja robe pornografskog sadržaja, osim tiskovina, osobama mlađim od 18 godina.«.

Dosadašnji stavak 4., koji postaje stavak 5., mijenja se i glasi:

»(5) Prodavač mora uskratiti prodaju robe iz stavka 1., 3. i 4. ovoga članka kupcu ako procijeni da je mlađi od 18 godina, a kupac dobrovoljno ne dokaže da nije mlađi od 18 godina davanjem na uvid prodavaču neke od osobnih isprava.«.

Iza stavka 5. dodaje se stavak 6. koji glasi:

»(6) Odredbe stavka 2. ovoga članka odgovarajuće se primjenjuju na oglašavanje, izlaganje i prodaju robe pornografskog sadržaja. «.

Članak 5.

U članku 13. iza stavka 8. dodaje se stavak 9. koji glasi:

»(9) Iznimno od stavka 6. ovoga članka, bez novog rješenja o ispunjavanju uvjeta za obavljanje djelatnosti trgovine, djelatnost trgovine može se obavljati u prodajnim objektima sukladno odredbama ovoga Zakona, ukoliko je za isti prodajni objekt već izdano rješenje nadležnog tijela o ispunjavanju uvjeta za obavljanje djelatnosti trgovine ako se radi o nastavku obavljanja djelatnosti trgovine, a u međuvremenu nije došlo do bitnih promjena vezanih uz prodajni objekt, opremu i sredstva kojima se obavlja djelatnost trgovine.«.

Članak 6.

Članak 14. briše se.

Članak 7.

Članak 15. mijenja se i glasi:

»Osobe koje su zaposlene u trgovačkom društvu ili obrtu registriranom za obavljanje djelatnosti trgovine na radnom mjestu prodavača ili trgovačkog poslovođe, moraju imati najmanje završeno srednje obrazovanje u trogodišnjem trajanju. «.

Članak 8.

U članku 16. stavak 2. mijenja se i glasi:

»(2) Ako se isprave o stanju robe iz stavka 1. ovoga članka ne nalaze u prodajnom objektu, trgovac ih je dužan dostaviti najkasnije u r oku od 24 s ata nakon zahtjeva nadležnog inspektora ili druge ovlaštene osobe.«.

Članak 9.

Iza članka 16. dodaje se naslov i članak 16.a koji glase:

»STAVLJANJE ROBE NA TRŽIŠTE

Članak 16.a

(1) Trgovac koji stavlja na tržište tehničke proizvode, motorna i druga vozila, njihove dijelove dužan je osigurati jamstveni list.

(2) Trgovac iz stavka 1. ovoga članka dužan je, tijekom jamstvenog roka, osigurati servis i rezervne dijelove za proizvode iz stavka 1. ovoga članka.«.

Članak 10.

U članku 19. stavak 4. briše se.

Članak 11.

U članku 53. iza stavka 5. dodaje se stavak 6. koji glasi:

»(6) Ukoliko se radi o robi za koju je potrebna dozvola sukladno propisima o nadzoru robe vojne namjene i nevojnih ubojnih sredstva radnje iz stavka 1. ovoga članka, mogu se obavljati sukladno propisima o nadzoru robe vojne namjene i nevojnih ubojnih sredstava.«.

Članak 12.

Članci 58., 58.a i 62. brišu se.

Članak 13.

U članku 64. iza stavka 1. dodaje se stavak 2. koji glasi:

»(2) Nepoštenim trgovanjem ne podrazumijeva se prodaja robe ispod njezine nabavne cijene s porezom na dodanu vrijednost kada se radi o skorom isteku roka valjanosti, povlačenju robe iz asortimana, potpunoj rasprodaji zbog zatvaranja objekta te stečaja i likvidacije trgovačkog društva, odnosno zatvaranja obrta ili drugim razlozima kojima trgovac ne čini radnje kojima se sprječava, ograničava ili narušava tržišno natjecanje.«.

Članak 14.

U članku 68. stavku 1. podstavak 1. mijenja se i glasi:

»– djelatnost trgovine obavlja bez registracije, odobrenja ili dozvole izdane od nadležnog tijela (članak 4., 7., 8. i 9.),«.

Podstavak 4. mijenja se i glasi:

»– prodaje alkoholna pića i pića koja sadrže alkohol ili duhanske proizvode te oglašava, izlaže i prodaje robu pornografskog sadržaja, osim tiskovina, osobama mlađim od 18 godina (članak 11.), «.

Podstavak 5. mijenja se i glasi:

»– djelatnost trgovine obavlja u prodajnom objektu za koji nadležni ured državne uprave u županiji, odnosno nadležno upravno tijelo Grada Zagreba nije izdalo rješenje kojim se utvrđuje da prodajni objekt, oprema i sredstva ispunjavaju propisane uvjete za obavljanje djelatnosti trgovine (članak 13.),«.

Iza podstavka 5. dodaje se novi podstavak 6. koji glasi:

»– trgovac učini neku radnju koja se smatra nepoštenim trgovanjem (članak 64.),«.

Dosadašnji podstavak 6. postaje podstavak 7.

Dosadašnji podstavak 7., koji postaje podstavak 8., mijenja se i glasi:

»– ne istakne ili se ne pridržava istaknutog radnog vremena (članak 61.),«.

Dosadašnji podstavak 8. postaje podstavak 9.

Stavak 3. mijenja se i glasi:

»(3) Iznimno, mjera pečaćenja iz stavka 1. za radnje iz stavka 1. podstavka 1., 2., 4., 5., 6., 7. i 8. ovoga članka neće se provesti ako trgovac najkasnije u roku od pet radnih dana od dana donošenja usmenog rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti trgovine nadležnom inspektoru dostavi dokaze da su utvrđeni nedostaci iz podstavka 1., 2., 4., 5., 6., 7. i 8. ovoga članka otklonjeni, kao i o izvršenoj uplati novčanog iznosa od 30.000,00 kuna u državni proračun. U protivnom, rješenje će se provesti pečaćenjem sljedeći radni dan nakon isteka roka za dostavu propisanih dokaza.«.

Iza stavka 3. dodaje se novi stavak 4. koji glasi:

»(4) U slučaju iz stavka 3. ovoga članka, nadležni inspektor rješenjem će obustaviti upravni postupak i poništiti usmeno rješenje iz stavka 1. ovoga članka.«.

Dosadašnji stavci 4., 5. i 6. postaju stavci 5., 6. i 7.

U dosadašnjem stavku 7., koji postaje stavak 8., u uvodnoj rečenici riječi: »ili zabraniti prodaju robe« brišu se.

Podstavak 1. mijenja se i glasi:

»– nema istaknute oznake o zabrani prodaje alkoholnih pića i pića koja sadrže alkohol ili duhanskih proizvoda ili zabrane oglašavanja, izlaganja i prodaje robe pornografskog sadržaja, osim tiskovina, osobama mlađim od 18 godina (članak 11.),«.

Podstavak 3. mijenja se i glasi:

»– trgovac ne dostavi najkasnije u roku od 24 sata nakon zahtjeva nadležnog inspektora ili druge ovlaštene osobe isprave o stanju robe (članak 16.),«.

Podstavak 4. mijenja se i glasi:

»– proizvodi stavljeni u promet tijekom jamstvenog roka nemaju osigurani servis i rezervne dijelove (članak 16.a).«.

Podstavak 5. briše se.

Dosadašnji stavci 8. i 9. postaju stavci 9. i 10.

Članak 15.

U članku 70. stavku 1. podstavak 2. mijenja se i glasi:

»– djelatnost trgovine obavlja u prodajnom objektu za koji nadležni ured državne uprave u županiji, odnosno nadležno upravno tijelo Grada Zagreba nije izdalo rješenje kojim se utvrđuje da prodajni objekt, oprema i sredstva ispunjavaju propisane uvjete za obavljanje djelatnosti trgovine (članak 13.),«.

Podstavak 3. briše se.

Dosadašnji podstavci 4., 5., 6., 7. i 8. postaju podstavci 3., 4., 5., 6. i 7.

Dosadašnji podstavak 9., koji postaje podstavak 8., mijenja se i glasi:

»– ne istakne na jasan, vidljiv i čitljiv način na ulazu u prodavaonicu radno vrijeme prodavaonice ili se ne pridržava istaknutog radnog vremena prodavaonice (članak 61.),«.

Dosadašnji podstavak 10. postaje podstavak 9.

Članak 16.

U članku 71. stavku 1. podstavku 5. riječi: »predstavničko tijelo mjesno nadležnog grada ili općine« zamjenjuju se riječima: »predstavničko tijelo grada ili općine«.

Iza podstavka 5. dodaje se novi podstavak 6. koji glasi:

»– prodaje robu putem pokretne prodaje protivno uvjetima propisanima odlukom predstavničkog tijela grada ili općine na čijem području se pokretna prodaja obavlja (članak 10. stavak 4.),«.

Dosadašnji podstavak 6., koji postaje podstavak 7., mijenja se i glasi:

»– obavlja trgovinu na malo izvan prodavaonica ako taj oblik trgovine obavlja na štandovima i klupama izvan tržnica na malo, putem kioska, putem automata i prigodnom prodajom na površinama koje imaju pristup s javno-prometne površine, za koje predstavničko tijelo grada ili općine nije dalo odobrenje (članak 10. stavak 5.).

Dosadašnji podstavak 7., koji postaje podstavak 8., mijenja se i glasi:

»– prodaje u trgovini na malo alkoholna pića i druga pića koja sadržavaju alkohol te duhan i duhanske proizvode suprotno odredbama ovoga Zakona kao i odredbama posebnih propisa

osobama mlađim od 18 godina te ako na prodajnim mjestima, oglašava, izlaže i prodaje robu pornografskog sadržaja osobama mlađim od 18 godina (članak 11.),«.

Dosadašnji podstavak 8. postaje podstavak 9.

Dosadašnji podstavak 9., koji postaje podstavak 10., mijenja se i glasi:

»– se isprave o stanju robe ne nalaze u prodajnom objektu ili ih trgovac u propisanom roku od 24 sata ne dostavi nadležnom inspektoru ili drugoj ovlaštenoj osobi na njegov zahtjev (članak 16.),«.

Dosadašnji podstavci 10., 11., 12. i 13. postaju podstavci 11., 12., 13 i 14.

Dosadašnji podstavak 14., koji postaje podstavak 15., mijenja se i glasi:

»– suprotno ovom Zakonu ili propisima donesenim na temelju ovoga Zakona uvozi i izvozi robu bez odobrenog kontingenta (članak 38.), ili bez dozvole ili suprotno uvjetima u dozvoli (članak 49. i 50.),«.

Dosadašnji podstavci 15., 16., 17. i 18. postaju podstavci 16., 17., 18. i 19.

Članak 17.

Članak 73. mijenja se i glasi:

»Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj fizička osoba – građanin ako prodaje robu izvan prodavaonica iz članka 10. stavka 1. ovoga Zakona te ako prodaje proizvode koji se prema posebnim propisima ne mogu prodavati na otvorenim prostorima.«.

Članak 18.

U članku 75. stavci 1. i 2. mijenjaju se i glase:

»(1) Za prekršaje iz članka 70. stavka 1. podstavka 1., 2., 5., 6., 7., 8. i 9. i članka 71. stavka 1. podstavka 2., 7., 8. i 14., članka 71. stavka 3. koji se odnosi na prekršaje iz članka 71. stavka 1. podstavka 1., 2., 5., 6., 7., 8., 9., 11. i 15., osim novčane kazne, izvršit će se i oduzimanje imovinske koristi ostvarene izvršenjem prekršaja i oduzimanje predmeta koji su upotrebljeni ili namijenjeni za izvršenje prekršaja ili su nastali izvršenjem prekršaja.

(2) Za prekršaj iz članka 71. stavka 1. podstavka 15. i članka 71. stavka 3. koji se odnosi na prekršaj iz članka 71. stavka 1. podstavka 15. ovoga Zakona, osim novčane kazne može se izvršiti i oduzimanje predmeta koji su upotrebljeni ili namijenjeni za izvršenje prekršaja ili su nastali izvršenjem prekršaja. «.

Članak 19.

Članak 76. mijenja se i glasi:

»(1) Prekršajni postupak za prekršaje iz članka 70. stavka 1. podstavka 5. ovoga Zakona vodi Financijski inspektorat Republike Hrvatske – Ministarstvo financija.

(2) Prekršajni postupak za prekršaje iz članka 71. stavka 1. podstavka 13., 14., 15., 16. i 17. i članka 72. ovoga Zakona vodi Ministarstvo financija – Carinska uprava. «.

Članak 20.

Predstavničko tijelo grada ili općine na čijem području se pokretna prodaja obavlja, dužno je donijeti provedbeni propis na osnovi ovlaštenja iz članka 3. stavka 4. ovoga Zakona u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 21.

Na osobe koje su zatečene na radnim mjestima prodavača ili trgovačkog poslovođe prije stupanja na snagu ovoga Zakona ne primjenjuje se odredba članka 7. ovoga Zakona.

Članak 22.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona, prestaje važiti:

– Uredba o posebnim uvjetima za obavljanje trgovine na malo u određenim vrstama prodavaonica (»Narodne novine«, br. 105/01.),

– Popis vezanih i povlaštenih obrta koji je sastavni dio Pravilnika o vezanim i povlaštenim obrtima i načinu izdavanja povlastica (»Narodne novine«, br. 31/95., 87/01., 47/05. i 42/08.) u dijelu koji se odnosi na stručnu spremu pod G. Trgovina na veliko i na malo.

Članak 23.

Postupci započeti do stupanja na snagu ovoga Zakona dovršit će se po odredbama ovoga Zakona.

Članak 24.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«, osim odredbe članka 11. ovoga Zakona koja stupa na snagu 1. srpnja 2012.

Klasa: 330-01/11-01/03

Zagreb, 30. rujna 2011.

HRVATSKI SABOR

Predsjednik
Hrvatskoga
sabora
Luka Bebić, v. r.